Upsala Univ. Bibliotek

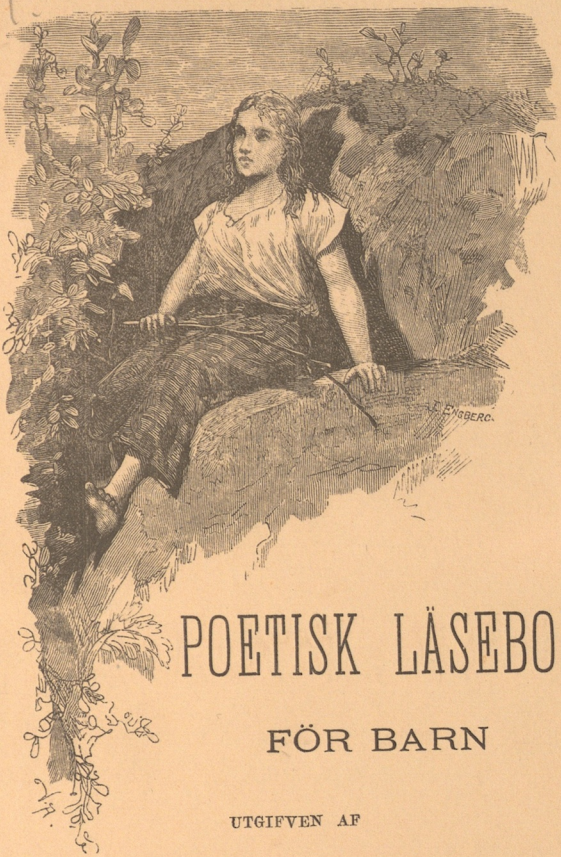

POETISK LÄSEBOK

FÖR BARN

UTGIFVEN AF

ANNA WHITLOCK OCH ELLEN KEY.

STOCKHOLM. ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Häft. 1: 50; inb. i pappb. 1: 75; i clothb. 2: 75.

De i denna läsebok använda stilarne hafva af professor A. E. Key *gillats såsom varande fullt motsvarande de hygieniska fordringarna för tryck af skolböcker.*

POETISK LÄSEBOK

FÖR BARN

UTGIFVEN AF

ANNA WHITLOCK OCH ELLEN KEY.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM.
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1887.

Företal.

Förmodligen hafva många lärare och lärarinnor liksom vi känt bristen på en lämplig poetisk läsebok för barn mellan nio och fjorton år. Visserligen innehålla de läseböcker, som allmänt användas i skolans lägre klasser, äfven dikter, men dels förekomma de sparsamt, dels tyckas de vara valda mindre efter sin lämplighet för barn eller sitt poetiska värde än för sitt didaktiska syfte.

Föreliggande poetiska läsebok är ett försök att afhjälpa den omtalade bristen. Vid valet af dikter ha vi främst haft för ögonen styckets njutbarhet för barn och dess poetiska värde. Vi hafva samlat dikter från barnavärlden, från djurens lif, från arbetets värld, dikter som framkalla en klar, verklighetsmättad bild eller uttrycka en enkel, allmänmänsklig stämning. Genom att gruppera dikterna i afdelningar, lämpade efter de olika åldrar, för hvilka läseboken är afsedd, hoppas vi hafva ökat dess användbarhet.

Vi hafva vid vårt urval måst förbigå många goda dikter för att ej öka bokens omfång och därigenom minska dess användbarhet som skolbok, men vi hafva med afsigt — ehuru ofta med saknad — uteslutit dikter, hvilka förekomma i allmänt spridda goda samlingar för

barn, såsom A. Hazelii Fosterländsk läsning, S. Almqvists Barnens första och andra läseböcker, Topelii Läsning för barn, Barnkammarens bok, Svenska barnboken o. s. v. Vidare ha vi ej medtagit en enda dikt af Tegnér eller Runeberg, emedan deras förnämsta arbeten äro utgifna i så billiga upplagor, att de äro tillgängliga för nästan hvarje barn och deras samlade arbeten finnas i hvarje bildadt hem, så att Tegnér och Runeberg kunna och böra grundligt läsas jämte och efter en poetisk läsebok af blandadt innehåll. Äfven alla historiska och landskapsbeskrifvande dikter hafva utelemnats, emedan vi hafva för afsigt att framdeles utgifva en historisk-geografisk diktsamling. Slutligen hafva inga religiösa dikter medtagits, emedan vi ej anse dem tillhöra *skolans* område.

Vår egen litteraturs brist på naiva, för de yngre barnen lämpliga dikter ha vi sökt ersätta genom lån från den i detta fall rikare danska och norska litteraturen. De för detta ändamål verkställda öfversättningarna äro enkom gjorda för denna samling af tredje person.

Vi hafva begagnat oss af samma frihet som andra utgifvare af läseböcker att utesluta strofer ur de valda dikterna, där vi funnit detta önskvärdt, antingen därför att själfva längden verkat tröttande eller därför att tankegången eller bilderna varit för barnen olämpliga eller svårfattliga.

Vid rättskrifningen har Stockholms läraresällskaps förslag blifvit följdt.

Stockholm i november 1887.

Utgifvarinnorna.

Innehåll.

	Sid.
Ack mor, jag fryser om benen så	10.
Af blåhvit glanskis hvälfda, på stolpar af granit	147.
Annorlunda fordom det var, då i fädernehemmet	169.
Att fostra upp småfolk hon tyckt vara lätt	11.
Baka, baka liten kaka	59.
Blå i sommarsolen Skelderviken svallar	170.
Brinn, klara fyr! Dig söker seglarns öga	132.
Bygg bo, där har du lera	119.
Bäcken går i ängen	20.
Den lille slumrar i örtesäng	173.
Den är slut, den vilda fejden	187.
Det blåser, och regnet mot rutan slår	12.
Det fins ej någon stubbe här	43.
Det skulle smaka för så'n en slarf	120.
Det var en gång en vårbäck	44.
Det är väl ditt bästa tidsfördrif	8.
Du lilla, du snälla	6.
Du lilla viol, kom ut, kom ut	7.
Du mins i den lilla kammarn	66.
Du mins trotjänarinnan än	63.
Du, Moppe, är prins, och kusk, det är jag	17.
Du ärorika fosterland	141.
Då jag ännu helt liten var	33.
Då sol står lågt uti vintertid	50.
Ej knäpp, ej kny, ehvart jag lyss!	104.
Ej var jag sky	159.
En gång en sparfunge mjuk och len	18.
En präktig gubbe är min värd	161.
Ensam på en bänk vid vägen	78.
En sorglig syn jag vid skogssjön såg	12.
Ett muntert barn, som andas lätt	74.
Evigt i hägnet af fädernehärden	196.
Från fagra häggen	6.
Från hemmets tomter fjärran, jag vandrar världen kring	128.
Fågel, du lilla, fast du är arm	125.
Fädernesland, hvars härliga minnen	190.
Först ur fröets linda trånga	117.
För visso är det en sanning den	191.
Goddag, Måns Getabock, hvad vill du här	14.
Gå icke längre! Här	88.
Hallon, smultron, jungfrubär	58.
Hans herre har mistat en trogen vän	18.
Han är så knubbig; hans lilla nos	16.
Hopp! Hopp! Se så, se så	73.
Hopp san! Nu så är jag fri!	110.
Hu! Hu! Hu! Jag fryser, det blåser så hårdt	72.

	Sid.
Hur skall all den vård jag löna	77.
Huru är att vara herde . . .	124.
Hvad sång får jag vid borgaled	179.
Hvad är det nu, hvad står här på?	121.
Hvad är det, som så lent på bergets brant	157.
Hvar är du hemma, du storkefar	189.
Ila, järn, så varmt och snällt	61.
I natt och vind hvad är det för ridt?	176.
Ingen dörr är bommad . . .	107.
In på sjuksalns väggar spelar	91.
In åt land, in åt land	54.
I ringa fiskartorpet är min sommarboning redd	160.
I skogen vid milan sitter far	70.
I somras var skogen så grön, så grön	39.
I träden vi sitta	10.
Jag mins den ljufva tiden . .	67.
Jag njöt en sydländsk sommarfröjd och tänkte sällan på	145.
Jag ser från skolans dar en bild	94.
Jag trädde till den arma in .	187.
Jag vet ett folk, som ärft af Tor	144.
Jag vet ett land, där himlen omkring fjällen	137.
Jöns, i tankarna jag ser dig .	32.
Kattungar små, er vid namn vill jag kalla	17.
Kom bocken till gossen . . .	8.
Kom med till boet att lärkan betrakta	157.
Källan i skogens famn	159.
Ligger sol öfver frusna torget	93.
Lilla enkla, glada vän	167.
Lilla Karl! Sof sött, i frid .	26.
Lilla lutande rosenknopp . . .	7.
Linnea bor i skogen	42.
Liten tiggargosse på en trappa låg	180.
Mamma, jag längtar, kan jag ej få	14.
Med kattungen växte hundvalpen opp	15.
Midvinternattens köld är hård	163.
Mitt lilla klöfverhvita lam .	13.
Mitt stål är hvasst, min arm är stark	50.
Mjukt i länstolns famn den lilla	65.
Mot nordens haf jag sträcker färden	55.
Nej se, se blott	3.
Nu, gossen min, skall snällt du höra	31.
Nu hjärtat blir gladt, nu blir ögat vaket	154.
Nu knoppas små blommor . .	166.
Nu låt sorgen fara	122.
Nu, min moder, låt mig tala! Glada tidender jag bär . .	148.
Nu är den ljufliga vårens tid	41.
Nyss på löddrig häst ett ilbud sprängde in i Pallas' stad .	192.
När dagen var mig lång och kvaf	118.
När jag blir stor	29.
När regnet droppar	47.
När vår det var och soligt .	182.
Och har du aldrig sett det förr	16.
Och kvällen nalkas, och dagen flyr	152.
Och liten pilt han sitter en kulen höstekväll	102.
Och vintern kom så vred och hård	106.
Odlaren strör i mörka mullen	158.
Om dödens ängel gamla mormor sade	89.
På berget jag sitter. Rundt om mig allt tiger	125.
På en ödslig häll	129.
På gift och kvalm och ångande kryddor mätt	150.
På resan igenom lifvet	184.
På spetsen af ensliga klippans topp	57.
Räfmor smyger till lyan sakta	13.
Schas! Schas! Hvad är här för regerande	49.
Sin lilla hvita hufva	4.
Sjusofverska lilla, hvi slumrar du så?	62.
Skaldens glada like	120.
»Skeppet brinner!» så på skeppet ropas	186.

	Sid.
Skogen talar, böljan talar . .	158.
Skördens tid är en tid så skön	5.
Slumra, slumra, bölja blå . .	151.
Sof, mitt barn, sof stilla . .	27.
Solen glimmar blank och trind	114.
Som små vi växte upp, vi två, i hemmets frid tillsamman	86.
Sopåkarns häst öfver torget drog	19.
Spring, min snälla ren	52.
Storken sitter på bondens tak	3.
Storm och böljor tystna re'n	113.
Ständigt jag ilar	108.
Så ser jag dig då här igen .	57.
Säg, hvarför sticka flingor . .	119.
Söta mamma! Näns du gå . .	28.
Tag sången från en ynglings lyra	84.
Tre nätter vakade fader min	126.
Tusenskönor och konvaljer växa ända intill randen	172.
Ute blåser sommarvind . . .	22.
Uti prestgål'n slamrades med mortlar	99.
Ut på dina slätter	131.
Vak upp till möda, min raska arm	130.
Vid ensligt och öde tullhus .	97.
Vid ett torp i en skog. . . .	51.
Vid femton års ålder blef stugan mig trång	133.
Vid kannan satt den gamle invaliden	196.
Vid midnattens timme ur molnens bädd	45.
Vid strömmens strand stod en åldrig hägg	155.
Vid vattnets svall och sakta fall	177.
Vinden blåser öfver heden . .	77.
Vyss, min vackra gosse nu! .	83.
Vyss, vysseri vyss! Du blåögda barn.	48.
Vyss, vyss! Mamma sjunger, och barnet lyss	24.
Våren slår ut sina vingar af gull	40.
Växt upp, min telning, du, växt stor och stark	168.

FÖRSTA AFDELNINGEN.

Vintern.

Nej se, se blott,
den första snön vi fått!
I spisen elden lyser
och värmer den som fryser!
Små barnen maka sig samman
och titta glada på flamman.

Och då de vakna da'n därpå,
snön lyser hvit emot de små.
På kälke de muntert fara
och le och stoja bara.
De skynda in om kvällen se'n
och glädas åter åt eldens sken.

Efter *Hans Vilhelm Kålund.*

Vårsång.

Storken sitter på bondens tak,
han ser, huru träden knoppas.
Han njuter af våren i stilla mak.
Nu kommer den fagra tid, på hvilken jag hoppas.

Storken klappar på taket ett slag,
och göken gal ner i hagen.
Med majlöf nu kommer skön Valborgs dag,*
med sol ser nu pingsthelgen dagen.

Storken flyger så ned ett tag,
han går under träd som knoppas.
Han kommit som gäst till skön Valborgs dag,
med honom den fagra tid, på hvilken jag hoppas.

Storken flyger om hösten bort,
tills våren åter är inne.
Du sommarens gäst, blif här ej för kort!
Välkommen, du fagra tid så kär för mitt sinne!

Efter *Bernhard Severin Ingemann.*

Midsommar.

Sin lilla hvita hufva
har sippan redan fält,
och fågelsången ljuder
ej mer som förr så gällt.
Nu rosenknoppen gungar
för lekfull sunnanvind;
nu fåglarna ha ungar,
nu köres höet in.

Där nyss i solen svingats
en lies blanka stål,
där tuggar kon nu sömnigt
sitt gröna middagsmål.

* Valborgs dag är första maj.

Längs hvetefälten vida
man röda vallmor ser.
Och vid sin moders sida
har fölet lagt sig ner.

Efter *Kristian Richardt.*

Skördetiden.

Skördens tid är en tid så skön,
då muntert lien ljuder;
vårens flit då får sin lön.
Kungssäte stacken bjuder.
Först det mejas, så kärfvar göras,
se'n det lassas att hemåt köras.
Lasset ger bröd till vinterns da'r,
och hästen sitt eget foder drar.

Skördens tid är en sträfsam tid,
hvar arbetskarl får träla;
knappt han kan en timmes frid
till hvila undanstjäla.
Fattigmans lott som fattig kvinnas
är att släpa, fast litet kan vinnas,
men föll blott kärlek på deras lott,
den bästa lycka de dock ha fått.

Efter *Kristian Richardt.*

Källan.

»Du lilla, du snälla,
du porlande källa,
du får icke så
uti frihet gå.
Ej lifvet är alltid en lek, du kära:
att vara till gagn, det skall du ock lära.»

Man rensade den från dy och slam,
då bröt den kraftigt ur djupet fram.
Den vattnar nu träden som skugga dess våg,
den bjuder en läskdryck åt hög och åt låg:
de dricka nu alla gång på gång
ur dess härliga, klara vattusprång.

Efter *Hans Vilhelm Kålund.*

Lek och allvar.

Från fagra häggen
och täcka rönnen
och fina björken
och granna eken
se, alla bladen föllo!

Men dystra granen
och skumma tallen
och ringa enen
och stackars mossan
de, alla, färgen höllo.

Albert Gellerstedt.

Rosenknoppen.

Lilla lutande rosenknopp,
vill du i dag ej vakna?
Vet du ej, att solen gått opp
och alla små blommor dig sakna?

Solen brände för hett i går,
i natt föll regnet i strömmar.
Aldrig mera solen förmår
att väcka dig ur dina drömmar.

Efter *Bernhard Severin Ingemann.*

Violen.

Lärkan: »Du lilla viol, kom ut, kom ut!»
— Då öppnar hon dörr'n på glänt till slut
och tittar fram på sin späda stängel
med ögon blå som en liten ängel.
Violen: »Jag törs ej ta af mig min gröna hufva,
jag har det så godt i min lugna tufva.»

Dock fram sig vågar den blåa viol,
då täcker en regnsky den klara sol,
men kardborren sträcker som paraply
sitt breda blad emot himmelens sky.
Därunder står glad violen den lilla,
och dropparna falla från bladet stilla.

Efter *Hans Vilhelm Kålund.*

Djuren.

Det är väl ditt bästa tidsfördrif
att höra om djurens vanor och lif,
att se, hur de samlas dit människor flytta,
några till glädje, andra till nytta,
i skog, på mark, i stall och i bur,
hvart enda ett med sin egen natur?

Fastän icke djuret kan gråta och le,
så kan det med kärlek på människan se.
Det hembär sin tack och klagar sin nöd
och älskar den hand, som räcker det bröd.
Därför skall människan djuret akta,
med vänliga ögon dess lif betrakta.

Efter *Hans Vilhelm Kålund.*

Visor.

Kom bocken till gossen,
kom kalfven till mor,
kom jamande katten
i snöhvita skor,
kom ankungar gula
från skjulet det fula,
kom kycklingar små,
kom höna du grå,
kom dufvorna mina
med fjädrarna fina!

Se, gräset är vått,
men solen gör godt,
och tidigt på sommaren ännu det är,
men ropa på hösten, så ha vi den här!

Solen skiner vackert om kvällen,
katten ligger dåsig ut på hällen.
»Möss ett mål,
grädde i en skål,
fyra bitar mat
stal jag på ett fat
och är så mätt och så trött,
och snart jag sofver så sött,»
säger katten.

Kycklinghönan vingarna sänker,
tuppen står på ett ben och tänker:
»Gåsen grå
är stursk nog också,
månn i vett han går upp
mot en gammal stadig tupp!
In, in, hönor, att sofva ett tag,
solen kan gärna få lof för i dag,»
säger tuppen.

»Herre Gud, det är godt att lefva
för den, som slipper att sträfva,»
säga fåglarna.

Efter *Björnstjerne Björnson.*

Fågelkvitter.

I träden vi sitta
och drilla och slå;
bak' grenen vi hitta
hvarandra, vi små.
Om kvällen, den sena,
vi äro allena.
Just därföre att
vi hoppa så fritt,
vi sjunga så gladt:
»kvirilitt, kvirilitt!»

Efter *Adam Oehlenschläger.*

Kycklingarna.

»Ack mor, jag fryser om benen så!» —
»Jag är så mätt, att jag knappt kan gå.» —
»Jag lilla vingen i rännsten blött.» —
»Och jag är sömnig!» — »Och jag är trött!»
»O, lilla mamma, o, skyl oss du,
för molnet ä' vi så rädda nu!»

Och hönan med vingarna skylde de små,
fast fjädrarna knappast åt alla förslå;
de trängdes där inne, det var ett larm,
då en blef kall, blef den andra varm;
här syntes ett hufvud och där ett par ben.
Men himlen blef åter ljus och ren;

då solen sken upp, man såg dem sitta
och nyfiket fram under vingarna titta

Efter *Hans Vilhelm Kålund.*

Hönan och ankungarna.

Att fostra upp småfolk hon tyckt vara lätt,
men maken till dessa hon ännu ej sett;
hon undrade, hvar de här barnen fått
i arf denna lust till att slaska med vått.
Själf ville hon aldrig från landbacken vika,
och däri var hon och hönspappa lika. —
Men när de bådo, hvad hjälpte att tveka?
De söta små kunde intet man neka!
De slogo med vingen och vaggade bort,
först sade hon »nej» — så »ja» inom kort.
Hon tänkte: »De finna det ej så roligt,
när de bli stora, det är nog troligt.»
Hvar dag hon sade dem så till slut:
»Barn, alltför långt fån I ej gå ut.»
Och hvar dag stod hon och klagade bara:
»I drunknen, I drunknen, ack tan er till vara.»
Men såg hon missen till dammen sig ärna,
hon bredde ut vingarna för att dem värna,
som om hennes fattiga vingars par
kunnat vara alla de små till försvar.
Men de små ej häller förstodo det rätt,
de lågo och tänkte också på sitt sätt:
»På böljornas toppar är härligt och soligt, —
— att mor blir däroppe, när här är så roligt!»

Efter *Gotfred Rode.*

Tuppen.

Det blåser, och regnet mot rutan slår,
därute på sophögen tuppen står,
han krånar sig stolt i sin granna rock,
så gal han och skrockar: »Krock krock, krock krock!»
Det är på språket i hönsens rike:
»I världen finnes dock ej min like!»

Men blåsten far fram med hejdlös fart,
den griper tuppen i stjärten snart,
och då får han springa allt hvad han kan,
fastän han nog stretar emot minsann;
hvar höna så häpen betraktar den andra:
»Månn tuppen är tokig?» — de fråga hvarandra.

Efter *Hans Vilhelm Kålund.*

Den döda anden.

En sorglig syn jag vid skogssjön såg:
en blodig vildand i vassen låg;
af jägarens skott den fått sin död,
till bot den släpat sig fram med nöd.
Nu summo kring henne de andungar små,
men intet af detta de kunde förstå;
de lyfte på vingen, men den var slapp:
»Ack, vakna då mamma, rapp, rapp, rapp, rapp!»
Med öppna små näbbar de klagade blott:
»Vi äro så hungriga, intet vi fått.»
Ack, moderlösa de äro, de små —
o, har du en moder, så tänk därpå!

Efter *Hans Vilhelm Kålund.*

Räfven.

Räfmor smyger till lyan sakta:
»Nu är det så dags, att jag får mig akta:
i öster skymtar re'n dagens ljus.»
Så kröp hon in i sitt svarta hus;
där skreko räfvens rödhåriga ungar,
de ville gå ut i skogens dungar.

I middagshettan de fingo gå
och leka fritt under himlen blå.
Men räfmamma såg sig oroligt om,
att ej någon fara dem nära kom;
mot jorden hon lyssnande örat lade,
och ungarna hennes så roligt hade.

Efter *Hans Vilhelm Kålund.*

Tackans klagan.

»Mitt lilla klöfverhvita lam,
bäst af dem allihopa!
Om repet blott mig släppte fram,
så sprang jag till mitt lilla lam, —
nu får jag stå och ropa.

Hvad hjälper mig min vackra ek,
och mina gröna backar!
Hvad hjälper mig de andras lek,
och deras munterhet och smek
bland gräs och hö i stackar!

Ack, bräk mot mig, du kan ge tröst,
blott du af allihopa!
Kom, göm dig vid mitt varma bröst!
Hör längtan i din moders röst!
— Hon kan blott stå och ropa!»

Efter *Kristian Richardt.*

Stoet och fölungen.

Fölungen: »Mamma, jag längtar, kan jag ej få
snart bära sko på hofven också?»
Modern: »Ack, kära barn, då får du dig lära
tungt uppå ryggen en ryttare bära,
lyda hans nycker i skridt och i traf.» —
— »Åh,» tänkte fölet, »den kastar jag af!»

Fölungen fördes till smedjan snart,
skor den fick, och det gick med fart,
sedan den pryddes med betsel och sadel,
fick så en herre af högförnäm adel.
— Förgyld är väl sporren, som ryttaren bär,
men pisksnärten käns, fast af silke den är.

Efter *Hans Vilhelm Kålund.*

Lammet och bocken.

Lammet: »Goddag, Måns Getabock, hvad vill du här?»
Bocken: »Törs jag fråga, kommer jag dig för när?»
Lammet: »I åkern grön får du inte klifva.»
Bocken: »Jag smakar blott, hur er säd skall blifva.»

Lammet: »Låt bli det, råder jag dig, gå bort,
om mamma kommer, din fröjd blir kort!»
Bocken: »Så, du törs trotsa en karl, så präktig,
med horn och skägg och så stark och mäktig.»
Men lammet gick honom djärft i vägen
med min så näsvis och oförvägen.
Raskt bocken gjorde ett väldigt språng,
och lammet rullade gång på gång.

Efter *Kristian Winther.*

De två vännerna.

Med kattungen växte hundvalpen opp,
de åto och drucko ur samma kopp,
de lekte gömma och lekte tag fatt.
Snart valpen blef hund och kissungen katt:
fast hund och katt pläga slåss och rifvas,
som bästa vänner de båda trifvas.

Och hvar och en med undran det såg:
i deras natur ju fiendskap låg,
och deras slägter legat i strid
emot hvarandra från urminnes tid.
Dock aldrig såg man dem bägge strida,
de åto och sofvo sida vid sida.

Efter *Hans Vilhelm Kålund.*

Hundvalpen.

Han är så knubbig; hans lilla nos
är rund och söt som en liten ros.
Ej mera han önskar i världen, blott
han af sin mamma en mjölktår fått.
Då han fick ögon och kunde se,
hur måste ej alla små barnen le!
Då viftade han med svansen, den lilla,
det var nu hans språk, och det var ej illa!
»Nej,» tänkte han, »hvad är det för ett ting?»
Så snurrade han efter svansen kring.
»Vaff!» gläfsade han, då han ej fick den fatt.
»Det bådar godt!» tänkte modern gladt.

Efter *Hans Vilhelm Kålund.*

Hjorden.

Och har du aldrig sett det förr,
så ställ dig blott vid bondens dörr,
när muntert han med piskan slår
och släpper djuren ut en vår:
i grimmorna de rycka,
och gnägga högt af lycka!

Ut rusa alla kreatur,
obändigt stångas tjur med tjur,
och kviga, föl och ko och häst,
tar hvar den väg, den finner bäst;
i marken hofslag dundra:
du kan blott stå och undra!

Efter *Hans Vilhelm Kålund.*

Åkturen.

»Du, Moppe, är prins, och kusk, det är jag,
så köra vi in till staden i dag.
En persiljekvist jag i hatten vill fästa,
men sabeln vid sidan är ändå det bästa.
Trälådan här är din täckvagn så fin.» —
— Då skulle man sett på Moppes min.

Ty Moppe var ej någon ungdom mer;
han tänkte: »Må katten bli narr åt er!»
Då kusken gaf hästarna släng på släng,
kröp Moppe sakta under en säng.
Men gossen kör sina hästar båda,
och tror, att Moppe är kvar i sin låda.

Efter *Hans Vilhelm Kålund.*

Kattungarna.

»Kattungar små, er vid namn vill jag kalla,
hvar och en, som det bäst kan sig falla:
Sammetspäls du heta må,
och du lilla Lätt-på-tå;
Musenskräck den tredje är,
Mjölkskägg kallar jag den här.»

Hvar och en blef stor och fet;
Sammetspäls låg hälst i knät,
Musenskräck fick i källarn gå,
och i logen smög Lätt-på-tå,
Mjölkskägg åt sig i köket fet,
gjorde kokerskan stor förtret.

Efter *Kristian Winther.*

Sparfungen.

En gång en sparfunge mjuk och len,
med stora ögon och långa ben,
föll ned på marken, där gossen stod.
Af bomull gör han en bädd så god,
på tungan ger han den gryn till föda,
och fågeln sväljer dem utan möda.

Då den fått fjädrar se'n på sin kropp,
den bygger ute i trädets topp,
den är ej rädd för sin lille vän,
och flyger vänligt till honom än.
När han hvar middag från skolan vänder,
ett tacksamt kvitter han honom sänder.

Efter *Hans Vilhelm Kålund.*

Den döda hunden.

Hans herre har mistat en trogen vän,
en sådan finner han knappt igen.

Den var en gårdvard så käck och god,
den följde med, hvar han gick och stod,
den sof vid hans sida, den åt af hans bröd,
och skälde så muntert! — Men nu är han död.

Bedröfvad husbond' sitt hufvud sänker,
och se, en tår i hans öga blänker!
Vi veta alla, hur tungt det är
att mista den, som man har rätt kär.
Han säkert begrafver sin vän så trogen
inunder en buske i stilla skogen.

Efter *Kristian Winther.*

Sopåkarhästen.

Sopåkarns häst öfver torget drog
det tunga lasset, och kusken slog.
Dess hufvud hängde, och blicken var matt,
men plötsligt den gnäggade högt och gladt:
sin forne herre den såg i fjärran
och hälsade honom, fast spänd för kärran.

Då stannade mannen och kände igen
sin trafvare god, sin trofaste vän.
Han köpte den fri och skötte den ömt;
för hästarna nya han denne ej glömt;
och sporde man, hvilken han älskade mest,
så pekade han på sin gamla häst.

Efter *Hans Vilhelm Kålund.*

Renlighet.

Bäcken går i ängen,
se, hur roligt bäcken har,
öfver rot och stock den far
och öfver höga stenar.

Mellan gräs och grenar
klingar bäckens skratt så godt!
Allt det, som är svart och grått,
kan bäcken icke lida.

Liten bäck vill gnida
stenens anlet' hvitt och rent,
tvättar bittida och sent
med vågorna som glida.

Blott man lugnt vill bida,
blir den ren, om än ej hvit.
Men då stenen först kom dit,
så var den svart som jorden.

Den som guld är vorden.
Ren som guld blir jag också,
lilla bäck, blott jag kan få
af dig en enda droppe.

Ropar jag häroppe,
bäcken stannar ej sitt lopp,
lyfter ej en droppe opp
att ösa mig i handen.

Men där ner i sanden
liten ärla jag nu ser
från en buske hoppa ner
och doppa hela vingen.

Bäcken hjälper ingen,
som ej själf vill bjuda till!
Vattnet den mig gifva vill,
men själf skall jag det taga.

Nu kan fågeln jaga
rundt omkring i himlens höjd.
Glänsande dess bröst med fröjd
de friska vingar föra!

Jag som den vill göra:
handen vill jag doppa ned,
tvätta ansigtet därmed,
så det tar ingen ända.

Så törs jag det vända
gladt dit upp, där fågeln är;
jag bland himlens skyar där
små änglar ser kanhända.

Blickar mildt de sända,
när de se, att jag är ren
som den klara ädelsten,
som kan hvart öga blända.

Efter *Henrik Wergeland.*

Vaggvisa.

Ute blåser sommarvind,
göken gal i högan lind;
mor, hon går på grönan äng,
bäddar barnet blomstersäng,
strör långa rader
utaf ros och blader.

Ängen står så gul och grön,
solen stänker guld i sjön,
bäcken rinner tyst och sval
mellan viden, asp och al;
bror bygger dammar
åt sin såg och hammar.

Syster sopar stugan ren'
sätter löf i taket se'n;
uppå golfvet skall hon så
liljor och konvaljer små,
rosor, så rara;
där skall barnet vara.

Skeppet gungar lätt på våg
med sitt segel, mast och tåg,
gångar sig åt främmand' land,
hämtar barnet pärleband,
kjortel af siden,
skor med granna smiden.

Lilla gula gåsen ung,
len liksom en silkespung,
ror med moder sin i säf,
pillar vingen med sin näf:
vallherden hvilar
vid sitt horn och pilar.

Lindorm solar sig på sten,
som ett sammet hvit och len,
vill i barnets vagga gå,
men det skall han aldrig få;
han skall bli bunden
uti gröna lunden.

Trollet sitter vid sin vägg,
kammar ut sitt silfverskägg,
sjunger vid den gråa häll:
»Liten kind, kom hit i kväll!
Dig vill jag lofva
under guldås sofva.»

Far han gjordar om sitt lif
sitt bälte och sin blanka knif,
tar järnsporrar på sin sko,
rider öfver berg och mo,
trollet att förstöra,
som vill barnet röra.

Snart är liten kind en man;
gångarn grå då sadlar han,
tager brynja, svärd och spjut,
och i kamp han rider ut:
spänner sitt bälte,
strider som en hjälte.

(För en flicka sjunges sista versen så:)

Liten fager jungfru opp
växer fort som rosens knopp;
virkar se'n åt ungersven
kappan blå och får igen
fästring och spänne
och gullspann på änne.

Samuel Johan Hedborn.

Modern vid vaggan.

Vyss, vyss!
Mamma sjunger, och barnet lyss.
Vyss, vyss!
Pärlan ligger i blommans barm,
barnet hvilar på mammas arm.
Akta, lilla ärla,
spill ej blommans pärla!
Stilla, katt, och tyst, du hund!
Barnet sofva vill en stund.

Vyss, vyss!
Barnet tystnar vid mammas kyss.
Vyss, vyss!
Blomman sluter sin knopp igen:
barnet gör så med ögonen.
Tittar skälmen åter?
Snäll, som dock ej gråter.
Liten vill i vaggan ner,
mamma där på honom ser.

Vyss, vyss!
Mamma sjunger, och barnet lyss.
Vyss, vyss!
Fågeln ligger så trygg i bo:
liten får i sin vagga ro,
bryr sig ej om påfven,
eller kejsarhofven.
Under mammas hand och sång,
går hans värld sin tysta gång.

Vyss, vyss!
Sakta! — Barnet har somnat nyss.
Vyss, vyss!
Ack! Hvad sofver där, än i knopp?
Blinda lustar, bedragna hopp,
göms en mask där redan,
som där herskar sedan,
fläckar blomman, frukten stör,
sorg af all min glädje gör?

Vyss, vyss!
Barnet sofver, och mamma lyss.
Vyss, vyss!
Ingen skall dig fördärfva här:
modershjärtat är dig så när.
Snart får fågeln vingar,
fjärran från mig svingar.
Vet jag, hvart han flyger ut,
hvar han hamna skall till slut?

Vyss, vyss!
Sof och vakna vid mammas kyss.
Vyss, vyss!
Sorglös sofve din oskuld än!
Modersögat är öfver den.

En gång, när du vaknar,
och dess omsorg saknar,
blicka då med tro och hopp
mot ett Fadersöga opp!

Frans Mikael Franzén.

Vaggvisa.

Lilla Karl! Sof sött, i frid:
tids nog får du vaka,
tids nog se vår onda tid
och dess galla smaka.
Världen är en sorge-ö;
bäst man lefver, skall man dö
och bli mull tillbaka.

En gång, där en källa flöt
förbi en skyl i rågen,
stod en liten gosse söt
och spegla' sig i vågen:
bäst sin bild han såg så skön
uti böljan, klar och grön,
strax han icke såg'en.

Så är med vår lefnad fatt,
och så försvinna åren:
bäst man lefver godt och gladt,
så ligger man på båren.
Lilla Karl skall tänka så,
när han ser de blommor små,
som bepryda våren.

Sofva lulla, lilla vän!
Din välgång skall oss gläda,
när du vaknar, ska' vi se'n
dig klippa häst och släda:
se'n små hus af kort — lull lull! —
ska' vi bygga, blåsa kull,
och små visor kväda.

Mamma har åt barnet här
små gullskor och gullkappa,
och om Karl beskedlig är,
så kommer rätt nu pappa,
lilla barnet namnam ger.
Sofva lulla! Ligg nu ner,
och din kudde klappa!

Karl Mikael Bellman.

Vaggvisa.

Sof, mitt barn, sof stilla,
jag vaggar dig, min lilla;
viftar jag blott flugan bort,
kommer drömmen innan kort.
Sof, mitt barn, sof stilla!

Frodig som en ranka,
du växer för min tanka,
växer från din mammas arm
ut i världens vilda larm,
frodig som en ranka.

Lyckans rosor röda
blott mellan törnen glöda;
törnet tager jag för mig,
rosen gömmer jag åt dig —
lyckans rosor röda!

Småle, när du vaknar,
din mamma ej du saknar;
fågeln lik har du ett bo,
modersfamnen ger dig ro. —
Småle, när du vaknar!

Efter *Kristian Richardt.*

Emma till sin mamma.

Söta mamma! Näns du gå
från din Emma åter?
Stackars Emma i en vrå
sitter se'n och gråter.

Jenny har sin docka kvar,
lilla Bet sin amma!
Emmas enda nöje var
alltid hennes mamma.

Söta mamma! Far ändå:
du får nog bli hemma.
Liten ro åt dig också
unna bör din Emma.

Sörj ej, mamma, fast du ser
Emmas tårar trilla.
Blott en kyss, och Emma ler
nöjd och tyst och stilla.

Blott en liten stund ännu
hon i fönstret gråter,
sjunger se'n för Bet: »Rätt nu
kommer mamma åter.»

Och med Jenny leker glad
blindbock eller gömma,
tills vi somna i en rad,
och om mamma drömma.

Men när dagen börjar gry
med sin röda flamma,
gå vi alla tre och bry
uppå sängen mamma.

Frans Mikael Franzén.

När jag blir stor.

När jag blir stor,
så vill jag själf vara far och mor,
att själf bre' smörgås, det skall bli roligt.
Och smörja ner mig se'n rent otroligt!
Hvad jag än gör, slipper jag förtret;
och aldrig sitter jag mer i knät.

När jag blir stor,
så vill jag bo, just där Jonas bor,
just så där nära till våra grisar,
så jag kan se, när den stora spisar. —
Ja, det är säkert, när jag blir stor,
så vill jag själf vara svinmajor.

Som Jonas, åh! —
Nå, kusk det blir jag väl hällre då,
och kör så undan med många slängar,
så kan jag tjäna mig mycket pengar,
och köpa grisar själf, om jag vill,
ja, pepparkaksgrisar med grädde till.

När jag blir stor
och lika gammal som stora bror,
så vill jag inte mer »liten» heta,
och så får Petter mig aldrig reta,
och stänga in mig hos fåren mer,
och skrika »Byxlös», då han mig ser.

När jag blir stor,
så skall jag stuka min stora bror;
jag piskar upp'en strax på minuten,
i fall han inte vill hålla truten.
Ja, går han på med sitt »Byxlös» då —
så skall han riktigt få smaka på!

Efter *Kristian Richardt.*

Far skall sofva.

Nu, gossen min, skall snällt du höra,
du får ej det minsta väsen föra,
för far har varit på sjön en tur;
och han skall till sta'n med sin fiskkorg på nacken
lång väg uppför backen,
så han kan behöfva en middagslur.
Låt mig nu se, du är riktigt stilla,
min unge lilla;
det får du lofva,
för far skall sofva! —

Den lille, han hör hvad hans mamma vill,
och lofvar att vara så tyst och så still.
Men medan helt stilla på golfvet han sitter,
och ser, hur torsken i korgen spritter,
och hör, hur märkvärdigt spinnrocken surrar,
och ser, hur underligt hjulet snurrar,
helt plötsligt ankmor sin vrå ses lemna,
och bort mot korgen hon tycks sig ämna:
hos torsken hon ett besök vill göra.
Men då han ser, hvart hon vägen styr,
så blir den lille helt hufvudyr.
Hon med sitt snatter ju far kunde störa.
Med lyftad käpp han mot ankan tågar,
och högt han ropar: »Om du dig vågar,
så skall du få, det vill jag lofva!
Hör du då inte, att far skall sofva!»
»Barn, är du tokig, tag dig till vara!»
»Men mor, jag tystar ju ankan bara.»

Efter *Kristian Richardt.*

Jöns och Mickel.

Mickel.

Jöns, i tankarna jag ser dig
ramla ner från den där gren;
kors, hvad stryk din pappa ger dig,
om du bryter dina ben.

Jöns.

Dumbom, det har ingen fara,
stryk, det får jag ej så snart,
ser han bort åt käppen bara,
springer jag min väg med fart.

Mickel.

Du kan springa rundt kring bordet,
om så galet skulle gå.
Bara, Jöns, du står vid ordet,
att vi hälften hvar nu få.

Jöns.

Sträck nu upp din rygg försigtigt,
annars tappar jag min skatt.

Mickel.

Säg, på hedersord, uppriktigt,
Jöns, hvad har du i din hatt?

Jöns.

Skatägg är det, vänta bara!
Inte kuggar jag dig nu!
Säg, hur många det kan vara,
skall du få dem alla sju!

Efter *Poul Martin Möller.*

Flykten till Amerika.

Då jag ännu helt liten var
och börjat till skolan vandra
och nya stöflar på benen bar
och nyss fått mig byxor som andra,

då var jag inte så from som nu,
jag hade mitt eget sinne.
Mitt blod var eldigt och hett ännu,
det jäste och sjöd där inne.

En middagsstund mellan tolf och ett
jag stod där nere vid grinden
med handen knuten och hjärtat hett
och brännande tårar på kinden.

För första deklinationerna
en nolla magistern mig gifvit,
för hålet på nya byxorna
så ond min mamma nyss blifvit.

Och bagarens Greta, hon stod i sin dörr.
Jag såg nog, att Lars fick smaka
det som hon lofvat mig säkert förr:
ett hjärta af pepparkaka.

»Nej,» tänkte jag då, »jag står ej ut,
förbittrad är jag med rätta;
I fån väl se, hvad det tar för slut,
I skolen få plikta för detta.

Ty bort till Amerika reser jag.
Då frågen I kanske sedan,
hur man i Petter väl skall få tag,
men Petter är borta då redan.»

Min yngre broder helt häpen stod,
han släppte piska och släde,
halft leende han ej rätt förstod
betydelsen af min vrede.

»Ja, hör du Emil, du följer med,
som bröder hålla vi samman.
Här lemnar man oss ju ej i fred,
där finna vi tröst och gamman.»

Den lille hade helt nya skor,
på dem han såg nu förlägen.
»Men hur långt är det? Säg, om du tror,
att skorna gå sönder på vägen?»

»Bort till Amerika längre är,
än det till tant Lisa kan vara.
Och vägen dit öfver vattnet bär,
i segelbåt får man allt fara.

Men om med resan man kan stå ut,
man ångrar aldrig den färden;
ty se'n man blott kommit väl dit ut,
man får alla skatter i världen.

En herrgård strax i present man får.
Med silfver är allting beslaget;
och guld, det fins där, så det förslår:
man får stora stycken i taget.

Och russin och mandel, det kan du få.
I stora klasar de sitta:
på träden växa de, två och två.
Du tar allt hvad du kan hitta.

I stället för skorpor du bröstsocker ser,
för rågbröd sjoklad i högar.
Och lemonad se'n — det regnar ner,
och sockerpullor det snögar.

Man gungar hela Guds långa dag
i hvar sin gungstol så härlig.
Man slutar läsa efter behag,
om skolan man finner besvärlig.»

»Jaså,» sa' den lille, »då är det bestämdt,
då följer jag med på din resa.
För det är då något jag önskat jämt,
att jag skulle slippa att läsa.

Då går jag och hämtar min kryddskorpa nu,
den kan vara bra på vägen.
Och så den stora bibeln, du,
den vet du ju är vår egen.»

Med bilderbibeln i famn han kom,
och skorpan i munnen han hade,
så stodo vi stilla och sågo oss om —
— till hemmet farväl vi sade.

Mot kära hemmet vår blick vi vändt,
vi skulle för alltid det lemna. — —
Då öppnade mamma sitt fönster på glänt
och hördes vid namn oss nämna.

»Kom, Emil och Petter, det middag är,
skynden er, snart kommer maten.
Hvad gör ni med boken på gatan där?
Kom, — nu tar Lotta in faten.»

Helt häpna stodo vi bägge två,
och ovilkorligt vi lydde.
Knappt orden hunno vårt öra nå,
förr'n alla restankar flydde.

Min vrede slocknat vid hennes röst,
som gnistan, då regn börjar droppa;
jag dränkte min sorg och fann min tröst
i skålen med sagosoppa.

Efter *Kristian Winther.*

ANDRA AFDELNINGEN.

Höststormar.

I somras var skogen så grön, så grön,
och fågelsången den ljöd så skön.

Då blåste stormen sin väldiga lur,
det skälfde i löfvens tätaste mur.

Han andra gången tog luren fatt,
då bleknade skogens gröna hatt.

Den tredje gången, då föll hvart blad,
i hvirflar flögo löfven å stad.

En höstnatt plundrades allt i en fart;
nu håller vintern sitt intåg snart.

Och månget bokträd sin dödsdom har fått,
och skogens blommor till hvila gått.

Hvart tog du väl vägen, du milda sol?
Stormen har röfvat din kungastol.

Och bleknad nu hänger hvar rosenknopp:
så ändas dess korta lefnadslopp.

Men fattigman fröjdas åt stormens rof
och samlar bränsle till husbehof.

Ja, om också vintern är sträng i år,
han läker själf sina egna sår.

Sitt hvita täcke han mildt breder ut,
och döljer såren vid stormens slut.

Hur vintern än blir, ej frukta vi den,
ty solljus vår kommer snart igen.

Det vet ju hvart litet skott förut:
en gång ropar solen: »Slå ut, slå ut!»

Ack ja, hur blir det ej härligt att se
ur sista drifvan en blomma le!

Efter *Kristian Richardt.*

Vårvisa.

1.

Våren slår ut sina vingar af gull.
Himmel
hvad vimmel
i skog och i haf och i djupaste mull!
Luften af lärkor är full.

Björken sin glittrande slöja af snö
kastar
och hastar

att ordna sin majdrägt vid spegelklar sjö.
Skällorna höras på ö.

Gullvifvan blommar, och bäcken så sval
porlar
och sorlar
med glittrande vågor bland pil och bland al.
Barnen små dansa i dal.

Göken i toppen och myran i sand,
dufvan
från tufvan
uppsvingar med makan mot molnenas rand.
Valdthornen klinga vid strand.

Efter *Karl Fredrik Dahlgren.*

Vårvisa.

2.

Nu är den ljufliga vårens tid,
då allt vill grönska på marken,
och luften fläktar, så varm och blid,
och rönnen blommar i parken.
Då gullstänkt fjäril i rosen gungar,
och svanen simmar med sina ungar
på mörkblå våg.

På fästet solen i höga loft
den hela dagen nu sitter
och dricker daggvin och rosendoft
och lyss på fåglarnas kvitter.

Den glada göken från lindens krona
sitt kända kuku på nytt hörs tona
i grönan skog.

Efter *Karl Fredrik Dahlgren.*

I skogen.

1.

Linnea bor i skogen
bland mossa, barr och ris,
och hon är fin och vacker
på obeskrifligt vis.

Hur törs den lilla vara
i ensamheten så?
Fins någon där som vaktar
de mjuka vidjor små?

Ja, där fins furens armar
med guldrödt pansar nog,
som akta, att ej solstyng
den späda når i skog.

Och där står gran med mantel
så tät och vid och lång
och värnar, att ej stormen
den lilla gör förfång.

Och det vet nog Linnea —
det kan jag säga visst —

ty när i junidagar
hon höjer kvist vid kvist,

så bära de i toppen
små klockor fagra, två,
helt röda allra innerst,
helt bleka utanpå.

Det är med dem den lilla
törs tacka helt försagdt
de jättestora träden,
som hållit trogen vakt:

Åt furen nog hon ämnar
en klocka af de två,
den andra, det är granens —
men doftet kan du få.

Albert Gellerstedt.

I skogen.

2.

Det fins ej någon stubbe här,
hur gammal än och skör,
som icke små buketter bär,
ej ung på nytt sig gör.

Hvar sten, hur skroflig och hur hård
han innerst är, sig prydt
med hufva mjuk och grön, hvars bård
små lingonblommor sytt.

Och vindfällsstammen, där han död
är utsträckt på sin bädd,
är grön och blommig, hvit och röd
liksom en majstång klädd.

Efter *Albert Gellerstedt.*

*

En barnsaga.

Det var en gång en vårbäck,
en liten glad och kvick,
som vackra faddergåfvor
af sol och himmel fick.

Han fick små runda knappar
af guld af äkta sort,
och han fick ljusblått siden
till jacka tunn och kort.

Så sprang han döden på sig
af fröjd åt hvad han fått —
och under tufvans torftak
han sofver tyst och godt.

Men flikar af hans jacka
med gyllne knappar på
nu hänga kring hans lekplats
på stängel och på strå.

De kallas nu för blommor
och för förgät-mig-ej.
Har du hört förr den sagan,
mitt lilla barn? Å nej!

Albert Gellerstedt.

Regnbäcken.

Vid midnattens timme ur molnens bädd
han faller med tårar, den lilla;
han gråter ej länge, — han blef litet rädd,
men gjorde sig alls icke illa.
I blomsterparken går solen opp
att vandra sin vanliga bana;
då ser hon, hur gossen från bergets topp
så lustigt har lärt sig att kana.

Se'n bygger han dammar af flarn och strå
och hvad han till bygget behöfver.
Men när han har färdigt, I skullen se på,
hur hurtigt han hoppar däröfver.
Se'n springer han yster och leker i sand
och jollrar helt lågt och allena;
han hittar små stenar och tar dem i hand
och skurar dem blanka och rena.

I ängen på skönaste blomsterstig
nu lyster det gossen spatsera;
där blottar han barmen, där svalkar han sig
i busken och orkar ej mera.

Men länge han kan icke trifvas att bo
i skuggan och vara så stilla;
det spritter i blodet, han har ingen ro,
förr än han får tumla och trilla.

Ur lummiga viden, där tyst han stått,
nu tittar han ut med sitt öga:
som molnfria himlen, så klart och så blått
han vänder det huldt mot det höga.
Bevars! Hvad den lille har klädt sig grann:
blå kjortel med blommande prickar!
Skön jungfrun i loftet åt riddarn, min sann,
ej skönare mantelen stickar.

Till gärdsgåln han springer och nyfiken står
och ser genom springan åt hagen.
Men hjärtat nu pickar, allt hvad det förmår,
af oro han känner sig slagen:
fast flygtig, han lemnar ej gärna sin lund,
så van med små blommor att leka; — —
han stannar helt litet, men vänder på stund;
den älskande kan icke tveka.

Violer och liljor, de fagra små,
kring gossen sig skocka tillsamman;
och alla de blommor på marken stå,
de hafva med honom sin gamman;
de kransa hans hufvud, och rundt kring hans lif
den skönaste gördel de väfva,
och snart om hans kyssar de komma i kif,
att gossen så nära de kväfva.

Men solen nu bäddar sin rosensäng
och sjunker från fästet så stilla; —
från slumrande blommor på doftande äng
då vaknar och rymmer den lilla;

på dimman i dalen han klättrar så snällt
att hinna de vandrande skyar,
och hoppar se'n neder på okända fält,
och barndomens öden förnyar.

Samuel Johan Hedborn.

Regnbågen.

När regnet droppar
från himlen ner,
på skogens toppar
regnbågen ler;
i aftonstunden
på nytt man hör
från tysta lunden
små fåglars kör;
ty vackert väder
han bådar ju,
därföre kväder
hvar fågel nu.
Se! Blomman tindrar
mot vesterns sken,
och regnet glindrar
på blad och gren.
Klar solen stiger
ned från sin höjd,
och jorden viger
till stilla fröjd.

Efter *Karl Fredrik Dahlgren.*

Nordanvindens sång för böljan.

Vyss, vysseri vyss!
Du blåögda barn,
ligg ej längre och lyss
på löfvenas fall
och stormvindens svall
i den skyhöga ek;
ligg ej längre och lek
med fiskarens garn
och det gungande flarn.
Du till sömns nu skall gå
i din vagga blå.

Vyss, vysseri vyss!
Var snäll och mig kyss,
och så somna se'n
i min famn på min arm:
slut nu ögat igen.
Jag vill snöra din barm,
jag vill linda din hand
med små silfverband.
Kring om halsens smaragd
skall kristallen bli lagd
med sin glittrande rand.

Efter *Karl Fredrik Dahlgren.*

Åkerspöket.

Schas! Schas!
Hvad är här för regerande
och flaxande
och krånglande
bland bönorna
och ärtorna?
Skator, kråkor, tättingar, hämplingar,
roflystna byke!
Schas! Schas!
Varen beskedliga,
redliga,
fredliga
uti er handel
och vandel!
Kanaljer! I hören ej, hvad jag er säger ... Välan,
kny den som kan!

Vänta! bara soln går opp,
skall ni nog få se min kropp.
Skåda denna långa piska,
gjord af mormors gamla viska;
skåda i min högra hand
denna dödens grymma bössa;
skåda farfars ludna mössa,
med tuppfjädrar, bjäfs och band;
skåda, hur mitt kräs utvecklas,
vid hvar pust från sjö och strand.
Schas, kanaljer, ur mitt land!
Akten er för Peter Niklas!

Efter *Karl Fredrik Dahlgren.*

Hjärteglad.

Då sol står lågt uti vintertid,
hon blickar långt i min stuga in
och gör det soligt i vrå och sinn.
Hej, vintertid!

Då sol går högt uti sommartid,
hon ens ej ser in i stugan min,
där ljuflig svalka sig smugit in.
Hej, sommartid!

Albert Gellerstedt.

På sveden.

Mitt stål är hvasst, min arm är stark,
jag hugger sved, jag rödjar mark;
här skall min fåle beta.
Här skall min nya stuga stå
med tak af torf och mossa på.
Här skall mitt korn ur askan gro,
och här, ja, här skall Katri bo.

Du hvita rönn, du unga björk,
du stolta gran med krona mörk,
hvi droppa daggens tårar
som pärlor från ditt gröna hår,
när stålet till ditt hjärta går?
O, stupa gladt på svedens mull
för Katris och min kärleks skull!

Och klinga högt, mitt blanka stål,
och fall, min skog, och brinn, mitt bål,
när vårens vindar susa!
Hvad härlig lott att stupa ung
i morgondagg på blommig ljung,
när kornet ur din aska gror
och kärlek på din fägring bor!

Zakarias Topelius.

En fattig bonde.

Vid ett torp i en skog
med en häst för en plog
en fattig bonde körde och log.
Bäst han körde en stund,
stack han pipan i mund,
förnöjd af hjärtans grund.
Nöjd på sin tufva, klen och knapp,
han vände sin lilla åkerlapp.
Var så ren i sin själ,
tänkte ärligt och väl
förutan larm och gräl.

Solen glimma' i skyn,
alla snarka' i byn,
men morgonrodna'n gladde hans syn.
Alltid först gick han ut,
alltid sist hem till slut,
och svettig i hvar klut.

Bordet för honom dukas snart
vid källan, där vattnet rinner klart.
Middag snart redes till:
med en kaka, en sill
han gärna nöjas vill.

Då han brutit sitt bröd,
se'n han lagt det på glöd,
sin tunga läskat, törstig och röd,
såg man åter hans lopp,
hur han luta' sin kropp,
vred plogen ner och opp.
Ceres* sitt altar hade stält
i lunden tätt bredvid hans fält.
När som stjärnan upprann,
sjöng och offrade han —
och så hans dag försvann.

Karl Mikael Bellman.

Lappvisa.

Spring, min snälla ren,
öfver berg och fält!
Vid min flickas tält
får du krafsa se'n.
Ymnig mossa där
under drifvan är.

* Skördens gudinna hos romarne.

Dagen är så kort,
vägen är så lång!
Spring du vid min sång!
Låt oss skynda bort!
Här är ingen ro,
här blott ulfvar bo.

Se, där flög en örn:
säll den vingar har!
Se, hur molnet far!
Satt jag i dess hörn
såg jag re'n kanske
dig där borta le.

Du, som hjärtat här
fångade i hast!
Så en vildren fast
vid en tam man snär!
O, du drar mig mer
än en fors dit ner.

Se'n jag dig fick se,
tusen tankar jag
har båd' natt och dag;
tusen äro de
och blott en ändå:
att dig ega få.

Du må gömma dig
bakom däldens sten,
eller med din ren
fly till skogs för mig:
undan, undan skall
både sten och tall.

Spring, min snälla ren,
öfver berg och fält!
Vid min flickas tält
får du krafsa se'n.
Ymnig mossa där
under drifvan är.

Frans Mikael Franzén.

Ejdern.

In åt land, in åt land
är för kvaft mig att lefva, jag drar mig åt strand.
Åt hafvet det vida mitt öga vill blicka,
dess brus vill jag höra, dess luft vill jag dricka.

In vid vågornas sång
är en stenhäll mig nog och ett läger af tång.
Jag lemnar en pösande bädd åt de rika;
min egen är hård och är sorgfri tillika.

Till den sydliga jord
stod än aldrig min håg, jag är kustvakt i nord.
Jag håller mig hälst invid Ishafvets kanter
och Kattegats holmgård med stupande branter.

Blott i skär och på ö
vill jag bygga och bo, vill jag lefva och dö.
Ej jorden mig har någon föda att räcka,
men hafsfrun mig matar med mussla och snäcka.

Än i djup, än i höjd,
ser du dyka min sorg, ser du flyga min fröjd.
Du drömmer ej du om de tusen besvären,
och nöjena se'n, af ett lif uti skären.

Efter *Karl Vilhelm Böttiger.*

Svalan.

Mot nordens haf jag sträcker färden
med ljumma vindar alla år:
ett budskap från den södra världen·
jag kommer dit med sol och vår.

Och hvar jag sänker mina vingar,
där börjar allt på nytt att gro,
allt högre flamma solens ringar,
och själf jag reder in mitt bo.

Jag bygger det af ler, jag kläder
på tusen sätt dess golf och vägg:
jag väljer mossa, gräs och fjäder,
att mjukt där blir för mina ägg.

Jag bygger det inunder åsen
af mänskors tak: där är mig bäst.
Jag vaktar hyddan, vaktar låsen,
och lockar trefnaden som gäst.

Om höns och dufvor tar jag vården,
ty öga fins ej skarpt som mitt:
när höken kretsar öfver gården,
då hvisslar jag: zifit, zifit.

Och de förstå min vink och dölja
sig fort i buren och i byn:
jag skyndar röfvarn att förfölja
och jagar honom uppåt skyn.

Så är jag sedd i hemmet gärna,
man stör mig ej det minsta grand,
och månget korn och mången kärna
man bjuder mig med gifmild hand.

Men jag försmår all tyngre föda,
min fladdrar öfver vattnen skygg;
jag har min bergning utan möda
af dagens sländor, kvällens mygg.

Hur många fåglar, mera granna,
jag skjutas ser och fångar bli;
men jag får lefva, jag får stanna
och flyga kring och vara fri.

Men när den kulna hösten stundar
och natt blir lång och himlen grå,
från alla tak och alla lundar
vi samlas alla svalor då.

Vi tätt oss till hvarandra smyga
och ordna ett gemensamt tåg,
och med ett stumt farväl vi flyga
till öarna i Hellas'* våg.

Efter *Karl Vilhelm Böttiger.*

* Namn på Grekland.

Örnen.

På spetsen af ensliga klippans topp
jag sitter, när solen går opp.
Där är jag den närmast: i strålarnas bad
jag stärker mig modig och glad.

Jag vingarna hvilat, jag njöt min ro,
nu hvässer jag åter min klo.
Jag spanar det stora och lemnar allt smått:
så höfves det fåglarnes drott.

Med undrande fruktan mitt folk mig ser,
jag tager långt mer än jag ger.
Med skogarnas åbor jag matar mitt mod,
och dricker ej vatten men blod.

I rymderna sväfvar jag stolt och fri,
ve den, mig vill flyga förbi!
Jag hugger mitt byte och för till mitt tjäll
i muren af skrofliga fjäll.

Efter *Karl Vilhelm Böttiger.*

Storken.

Så ser jag dig då här igen,
välkommen stork, du gamle vän!
Ditt bo en helgedom oss var,
som än du har på taket kvar,

och vill du öka på ditt skjul,
jag ger dig gärna än ett hjul.

Ja, önskar du en våning till,
tag pinnar, ris, tag hvad du vill!
Då kunna sparfvarna också
ett eller annat vindsrum få,
när flyende de söka hägn
för hök och korp, för storm och regn.

Välkommen hit med vår och sol,
och än en gång, tack för i fjol!
Här blef, se'n du oss öfvergaf,
så mörkt, så tyst som i en graf;
men nu, se'n dig vi återfått,
skall här bli varmt och ljust och godt.

Så vaka öfver hus och gård
och tag allt spädt uti din vård!
Låt orm ej hväsa i vår trakt,
var hemmets tomte, hyddans vakt,
och dela nu från takets höjd
vårt hvardagslag, vår sommarfröjd!

Efter *Karl Vilhelm Böttiger.*

Syltningsvisa.

Hallon, smultron, jungfrubär,
varen mig välkomna här!
Se! Jag mycket plockat har,
fylda korgen hemåt bar.

Jag som barn med glädtigt hopp
sökte er i gräset opp;
öfver lilla skålen fritt
»liten himmel snöga' hvitt».

Röda bär på backen grön,
ännu är väl ängen skön;
men ack, vintern kommer snart,
sockrar in er i sin fart.

Dröjen! Jag er sockrar in,
ej så kall är drifvan min:
vintern icke nu er får,
I blin kvar till nästa vår.

Och i vinterkvällen då
hvisken åter, snälla små,
hvad ni förr åt barnet sagt,
som det på sitt hjärta lagt!

Efter *Tekla Knös.*

Bakningsvisa.

Baka, baka
liten kaka;
forma, rulla
präktig bulla!
Vackert ringla
mången kringla!

Pick, pick, pick.
raskt det gick.
Där i sitt arbet, ett bi
surrar; nu sjunga vi!

Hvita mjöl, jag fordom dig såg:
vaggadt i axets famn du låg.
Lycklig bland sädens doftande vågor
gick jag med glada midsommarfrågor.

— Snart den skördande lien blänkte,
blommor och ax sina hufvu'n sänkte.
Nu blin I bröd! Ej mer blåklintar nicka;
blåa ögon dock gladt på er blicka.
Friska purpurläppar jag ser
leende öppnas snart mot er.

Liksom på ängen brudbrödet* ofta
doftande knoppas, så svälla, så dofta
kring mig små hvita kullriga bröd.
Redan är glödande ugnen röd.

En bulle så hvit
jag kransar med flit,
ett namn vill jag lägga därpå,
en vän skall se'n honom få.

Mitt vackra bröd ur ugnen jag tar.
Smaka! Säg, om det lyckats har?
Smulorna små
ska' fåglarna få,
som sjunga så gladt under himlen blå!

* En blomma (Spiræa ulmaria).

Efter *Tekla Knös.*

Strykningsvisa.

Ila, järn, så varmt och snällt
öfver linnets hvita fält!
Hvarje skrynkla plåna ut,
hvarje veck — i en minut!

Kläder, hvita som en snö,
som en svan i bad på sjö, —
än i färd med fjädrars plock —
mjuka, liksom molnens flock! —

Nu min söndagsklädning hvit
vill jag stryka med all flit;
se'n i den till kyrkan gå,
där de höga lindar stå.

Där i skuggan får jag se
dalens blyga lilja le;
i en drägt mer fin och skär
himlens Herre henne klär.

Ila, järn, så varmt och snällt
öfver linnets hvita fält!
Hvarje skrynkla plåna ut,
hvarje veck — i en minut!

Roligt blir att lägga in
vackra, hvita tvätten min.
Något bättre dock jag vet, —
men det är min hemlighet:

Att med gladt och trofast skick,
att med ljus och vänlig blick
plåna sorgens skrynkla snar
från en panna, mild och klar.

Efter *Tekla Knös.*

Tidigt om morgonen.

Sjusofverska lilla, hvi slumrar du så?
Fort, öppna nu ögonen, strålande blå!
Vet, medan du slumrar så sorglös och röd,
så växer på åkern där ute ditt bröd.
Det vaggas i axet, af solen förgyldt;
af daggdroppen matadt, af vårvinden fyldt;
re'n glöder i drufvan ditt mognande vin,
och honung dig samlas af flitiga bin.
Nu, medan du stilla på bädden dig sträckt,
små maskarna spinna din silkesdrägt.
Se, trädet dig räcker sin rodnande frukt,
jasminen sin ljufva berusande lukt.
Upp, slumrerska, vakna och verka som de,
som fåglarna sjung och som rosorna le!

Tekla Knös.

Trotjänarinnan.

Du mins trotjänarinnan än,
din andra mor, din barndomsvän,
du har ju icke henne glömt,
du hennes bild i hjärtat gömt?

När mammas krafter tagit slut
och pappas tålamod gått ut,
hon stod vid bädden, och hon var
öm som en mor, stark som en far.

Hon kunde vaka dagen om,
och vaka än, när natten kom.
Gud vet, hvar från hon krafter tog,
men aldrig hennes kraft bedrog.

Men var du frisk, då var hon sträng,
om du ej steg i tid ur säng.
Hon kunde riktigt banna så,
att du var brydd, men log ändå.

Men mulen blef hon, om en ann'
hos dig ett fel att klandra fann.
Och du blef god blott för att se
den gamla åter fryntligt le.

Men huru du var tankfull, då
hon till visit dig klädde på,
att gamla mor ej följde med,
däraf ditt unga hjärta led.

»Men när jag en gång blifver stor,
då skall ni, gamla kära mor,
få fara ut i vagn och ha
det i mitt hus så godt och bra.»

Så talte du med tacksam håg,
och hon din goda vilja såg,
välsignade dig fromt, sin lön
den gamla fann så rik och skön.

Men då om sönda'n hon fick gå
till kyrkan, hur du gladdes då!
Och hur du hjälpte på allt sätt
vid hennes lilla toalett.

»Hur fint ert stycke veckadt är,
och hur den bindmössan er klär!
På silkesduken få vi slå,
som mamma, luktvatten också.»

Du sprang till mamma, och hon log,
och pappa gladt på munnen drog
och sade: »Barn, så är det rätt,
hjälp henne på allt möjligt sätt.

På toaletten tag odör,
säg till, att Matti spänner för
den gula racken, ryan tar,
med gumman se'n till kyrkan far.»

Men då hon smekte dig och gick,
en tår hon såg uti din blick
och sade då: »Om du är snäll,
jag sjunger dig till sömns i kväll!»

Vilhelmina Nordström.

Flickan med kattungen.

Mjukt i länstolns famn den lilla
hvilar i sin hvita drägt,
lutar lockigt hufvud stilla
öfver sina blommors slägt.
Nyss ur trädgålns skuggor sprungen
med en härlig blomsterskatt,
följdes hon af täcka ungen
till den stora gråa katt.
Smidig i dess knä han leker,
gömmer väl sin klo, så hvass,
och den runda armen smeker
med sin svarta sammetstass.
Se! Den friska purpurrosen
bjuder flickan honom då.
Han förlägen vänder nosen,
kan dess vällukt ej förstå.
Flickan än en gång försöker,
bjuder mognadt smultronbär.
Kattens oro blott sig öker,
han vill slippa allt det där.
Osedd bakom dem sig smyger
sakta gamla farbror då;
ur hans stora pipa flyger
röken, hvirflande och blå.
Barnets änglahufvud blickar
ur de lätta skyar fram;
hon åt farbror vänligt nickar,
ropar leende: »Fy skam!»

Men han svarar: »Ja, ni fela
lika mycket båda två:
du kan ej min njutning dela,
kisse kan ej din förstå!»

Tekla Knös.

Ur barnkammaren.

Du mins i den lilla kammarn,
hur gladt vi rustade om,
hur allt vi tumlande välte,
om än man tystande kom.

Så lekte vi kung och drottning.
Du satt i ett kullstjälpt bord
och jag på en pall och körde,
och ej vi sade ett ord.

Kungen hade att styra
sitt starka, krånande spann.
På mjuka sidenkuddar
satt drottningen pärlegrann.

Så sutto vi allvarsamma
och rörde icke en led,
fast folket viftade åt oss,
och blommor regnade ned.

Ej trognare massor hurrat
för stoltare herskarpar.
Vi åkte i timmar, och jublet
utan all ända var.

Du mins, det var bästa leken,
hvad än vi oss togo till.
Och mor och far voro nöjda,
ty allt var tyst och still.

Albert Ulrik Bååth.

Pojkarne.

Jag mins den ljufva tiden,
jag mins den som i går,
då oskulden och friden
tätt följde mina spår;
då lasten var en häxa
och sorgen snart försvann;
då allt, utom min lexa,
jag lätt och lustigt fann.

Uppå min mun var löjet,
och hälsan i min blod,
i själen bodde nöjet,
hvar människa var god:
hvar pojke, glad och yster,
var strax min hulda bror;
hvar flicka var min syster,
hvar gumma var min mor.

Jag mins de fria fälten,
jag mätt så mången gång,
där ofta jag var hjälten
i lekar och i språng;
de tusen glada spratten
i sommarns friska vind
med fjärlarna i hatten
och purpurn på min kind!

Af falskheten och sveken
jag visste intet än,
i hvar kamrat af leken
jag såg en trogen vän.
De långa, lömska kifven,
dem kände icke vi;
när örfilen var gifven,
var vreden ock förbi.

Ej skilnad till personer
jag såg i nöjets dar;
bondpojkar och baroner,
allt för mig lika var;
i glädjen och i yran,
den af oss raska barn,
som slog den längsta lyran,
var den förnämsta karln.

Ej sanning af oss döljdes
uti förtjänst och fel;
oväldigheten följdes
vid minsta kägelspel;
den trasigaste ungen
vann priset vid vår dom,
när han slog riktigt kungen,
och grefven kasta' bom.

Hur hördes ej vår klagan,
vårt späda hjärta sved,
vid bannorna och agan,
som någon lekbror led.
Hur glad att få tillbaka
den glädje riset slöt,
min enda pepparkaka
jag med den sorgsne bröt.

Men mina ungdomsvänner,
hur tiden ändrat sig!
Jag er ej mera känner,
I kännen icke mig.
De blifvit män i staten,
de forna pojkarne,
och kifvas nu om maten,
och slåss om titlarne.

Med fyrti år på nacken
de streta med besvär,
tungt i den branta backen
där lyckans tempel är. —
Hvad ger då denna tärnan,
så sökt i alla land? —
Kallt hjärta under stjärnan,
gul hy och granna band.

Anna Maria Lenngren.

Den lilla kolargossen.

I skogen vid milan sitter far,
mor sitter hemma och spinner.
Vänta! Jag blir väl också karl,
får en fästemö efter mitt sinne!
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Tidigt med solen jag hemifrån gick,
friskt lif, medan solen glimmar!
Till far skall jag bära mat och drick;
nu komma snart kvällens timmar.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Jag är ej rädder på liten grön stig,
där jag ensam i skogen månd' gånga;
men furorna se så mörkt på mig,
och bergen kasta skuggor så långa.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Tra la la! ... Friskt sinne som fågeln i flygt! ...
Nu vill jag springa och sjunga.
Hu! Utur berget det svarar så styggt,
och orden, de komma så tunga.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Ack, vore jag väl hos min gamle far!
Jag björnen hör brumma och sjunga,
och björnen, han är den starkaste karl,
och skonar hvarken gamla eller unga.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Och skuggan faller så tjock, så tjock
som en fäll öfver ensamma leden.
Det tassar, det braskar öfver sten och stock,
och trollena träda på heden.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Ack, Gud! Där är ett, där är två!... I sitt garn
de mig ta!... Se, hur granna de svinga!
De vinka! Gud tröste mig, fattiga barn!
Här gäller för lifvet att springa!
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Och natten, den nedsteg och timmen blef sen,
och villare och villare blef leden.
Det tassar, det rasslar öfver stock och sten...
Den lille springer på heden.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Med pickande hjärta, med rosblommand' kind
vid milan hos sin far han faller ner:
»Välkommen, välkommen, kär' sonen min!»
Ack, jag har sett trollen och väl mer!
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

»Min son! Jag satt här i så månget år
och är med Guds hjälp väl behållen.
Den rätt kan läsa sitt Fader vår,
han rädes hvarken fan eller trollen;
fast det är mörkt, långt, långt bort i skogen.»

Erik Gustaf Geijer.

Sotargossen.

Hu! Hu! Hu! Jag fryser, det blåser så hårdt.
Mina kläder förslå ej att skydda för köld och för vind.
Dock är ej mitt handtverk så svårt,
ty det härdar min kropp, fast det svärtar min hand
och min kind.
Och fast jag sliter ondt, är mödan kär:
den varma skorsten lönar mitt besvär,
då jag får sitta på dess svarta kant
och se, hur solen stiger upp så grant.

Nu öppna fort!
Nu är sotaren här!
Nu är sotaren här!
Låt opp! Låt opp!
Nu de små bli rädda alla,
gömma sig i mammas knä;
sotarmurre, som de kalla
stackars gossen, frukta de.
Och de snyfta, gråta, stamma:
»Låt den fula sotarn gå,
aldrig mera, söta mamma,
ska' vi vara stygga då.»
»Kära barn! Se ej dit!
Låt den stackars gossen vara.
Fordom han också var
både skär och hvit.
Men så går, år från år,
vi få alla det erfara,
hvad som var, är ej mer,
skärt och hvitt förgår.
Ja, ja, det förgår.»

Se så!
Det är slut för i dag.
Nu farväl!
Nästa gång tör jag komma er bättre i lag.
Hu! Hu! Hu! Jag fryser etc.

Adolf Fredrik Lindblad.

Skjutsgossen på hemvägen.

Hopp! Hopp!
Se så, se så,
låt gå, låt gå!
Hopp! Hopp!
Se så!
Låt gå!
Ljud i skogen, muntra visa!
Hemåt går min färd i dag.
Far lär ej den skjutsen prisa,
ty det gick just friska tag.
Fallera, fallera, fallera, fallera!
Och hi! Och hej!
Är du rädd? Åh nej!
Fallera, fallera, fallera, fallera!
Och hi! Och hej!
Jag gråter ej.

Grålle, hopp! Min gosse, låt oss muntra vara,
du och jag är just ett hurtigt par, vi två.
Piskan högt i sky! Dess slängar vill jag spara;
blott till lustig lek jag henne höja må.

Svänger till en klatsch, så det ljuder gällt i skogen,
berget svarar strax, tjädern lyss därpå.
Klatsch ännu en gång! Hvem tog snärten? Raggen toge'n!
Det gör ingenting, det går fort ändå.
Hopp! Hopp!
Se så, etc.

— — —

— — —

Jag gråter ej.

Efter *Adolf Fredrik Lindblad.*

Vi äro sju.

(Efter W. Wordsworth.)

Ett muntert barn, som andas lätt,
hvars kind är frisk och röd,
som lifvet ser i rosor klädt,
hvad vet väl det om död?

Ett litet torparbarn jag mött —
hon nyss fylt åtta år —
kring hvita pannan låg så sött
i lock vid lock dess hår.

Hon log så landtligt och så godt
uti sin simpla drägt,
dess öga var så klart, så blått,
hon neg så blygt och täckt.

»Säg, har du syskon, lilla vän,
hur många har väl du?»
»Hur många?» frågte hon igen,
»jo, herre! Vi ä' sju.»

»Jag ber dig, säg mig allt i ro;
sitt ner på tufvan grön.» —
»Jo, två af oss i staden bo,
och två har jag på sjön.

Två har man nyss på kyrk'gåln lagt,
en syster och en bror.
I hyddan nära, som jag sagt,
jag med min moder bor.»

»Du sagt, att två i staden bo
och två till sjös ha gått.
I ären sju! Hvad skall jag tro?
Jag har dig ej förstått!»

Den lilla flickan svarar då
så snabb som vårens vind:
»Ja, sju; på kyrk'gåln ligga två
inunder grönan lind.»

»Du lilla toka, säg ej så,
du skall ej räkna dem.
På kyrkogården hvila två:
då ären I blott fem!»

»Nej, grafven är så grön som förr!»
mig svarar flickan brådt.
»Blott några steg ifrån vår dörr
de sofva lugnt och godt!

Jag sitter där så mången gång,
där syr, där stickar jag,
jag sjunger för dem sång på sång,
i trädets skugga, jag!

Och ofta, sedan sol gått ner,
då dagen ej är het,
jag mor om aftonbrödet ber. —
Hos dem jag äter det!

Min syster Anna sjukna' först,
hon låg uti sin säng.
Hon led af feber, led af törst,
och bars dit ut på äng!

Hon bäddats under kyrk'gålns lind,
den blommor strör hvar dag.
Vi dansat där omkring som vind',
min broder Karl och jag.

Då marken blef beströdd med snö,
och is på bäcken låg,
då måste också Kalle dö,
jag honom jordas såg!»

»Hur många ären I alltså,
i himmeln äro tu?»
Fort svarte lilla flickan då:
»O, herre, vi ä' sju!»

»Din syster död, din broder död,
de bo i himlen ju?»
Förgäfves har jag talat så,
den lilla svarar mig ändå:
»O nej, vi äro sju!»

Tekla Knös.

Mormor.

Vinden blåser öfver heden,
blåser tung och kall.
Ingen skörd man fått från sveden,
nu är maten all.

Men från bänken mormor höjer
upp en vissnad kropp,
djupt sig ned i kistan böjer,
hämtar något opp.

Från i går den sparda biten
bröd åt barnet ger.
Gud, hvad mormor än är vacker,
då så där hon ler!

Vilhelmina Nordström.

Huru skall jag löna min moder?

Hur skall all den vård jag löna,
som jag af min moder fått?
All den smärta hon fått röna?
Allt det kval hon genomgått?

All den varma mjölk hon gifvit
mig att dricka vid sitt bröst,
och för hvarje gång jag blifvit
varnad ömt af hennes röst?

Hvad min moder jag kan bringa:
skogens honung, tufvans bär,
svanens fjädrar — allt för ringa
det mot hennes kärlek är.

Från finskan.

Tiggaren.

Ensam på en bänk vid vägen
gamle tiggarn satt;
silfverhvita lockar flöto
under sliten hatt.
Fårad var af år hans panna,
ögats eld var släckt;
armod tärt hans bleka kinder,
lumpor var hans drägt.

Men i forna dar, det såg man,
han i strider stått.
För sitt högra ben han hade
nu ett träben blott.
Och hans ädla hållning tydde
än på krigarstam,
och bland bröstets trasor glänste
guldmedaljen fram.

När på den hans blickar föllo,
tyst han tänkte så:
»Skall jag dig i bröd förvandla,
gamle vän ändå?

Skall jag skiljas vid det minne,
som jag älskat mest?
Kasta bort den ära landet
på mitt hjärta fäst?

Ofta vid din anblick trösten
kom därofvanfrån.
Jag har älskat fosterbygden
som en trogen son!
Och från dig jag skulle skiljas
slita bandet af!
Nej, vid Gud, du tiggarn följer
neder i hans graf.»

Han stod opp från hårda bänken,
stapplade framåt,
då ett ljud där slog hans öra
som af hejdlös gråt.
Och han såg en tiggarflicka
liten, späd och vek;
hennes nakna lemmar skälfde,
hennes kind var blek.

Och han talte: »Arma flicka,
hvem har hit dig stält?» —
»O, jag är så sjuk, och hemma
moder dör af svält!
Ingen har dock rört de tårar,
dem jag arma fält;
ingen hjälpt mig, och där hemma
moder dör af svält!»

Och hon snyftade af ångest
och i tårar flöt;
men ur tiggarns gråa öga
klar en stråle bröt,

och från varma hjältebarmen
sin medalj han drog,
skänkte den en blick af kärlek
och med vemod log.

Lugn han syntes, då medaljen
han åt barnet bjöd:
»Tag den, arma flicka, tag den,
köp din moder bröd!
Tänkte dock min skatt att gömma,
men får gå, får gå!
Tiggarn under gröna kullen
hvilar trygg ändå.»

Sakta kysste han den lilla,
lugn och nöjd i håg.
Gråa yfviga mustaschen
dock man darra såg.
På sitt bröst han såg, där längre
ej sin skatt han fann,
bästa skatten dock därinom,
hjältehjärtat, brann.

Men att där medaljen suttit,
re'n en annan låg,
tacksamhetens tår, den klara,
tiggarn icke såg.
Troget likväl som medaljen
följer den sin vän,
följer honom ned i grafven,
följer längre än.

Karl Ludvig Östergren (Fjalar).

TREDJE AFDELNINGEN.

Snart af gossen blir en man.

Vyss, min vackra gosse nu!
Slumra sött, min älskling du!
Snart af gossen blir en man,
som sin moder stöda kan.

Plöjer åker, bränner sved,
hugger skogens furor ned,
timrar sedan upp af dem
åt sin gamla mor ett hem.

Där skall gumman lefva visst
fjärran ifrån nöd och brist —
det blir kära gossens tack
för den modersmjölk han drack.

Efter raska gossars sed
tar han dit en flicka med,
som kan elda badet hett
och sin slända föra lätt.

Från finskan.

Ett barndomsminne.

Tag sången från en ynglings lyra,
o, du hans barndoms trogna vän!
Ty många minnen, ack, och dyra
vid dig, min pall, sig fästa än;
ja, minnen från de ljufva dagar,
då man är fri från allt besvär
och fröjdas jämt; men om man klagar,
så är det, då man sömnig är.

Jag mins ej tid, då du ej funnits,
ej lek, då icke du var med.
På dig så månget sjöslag vunnits,
fast skeppet se'n har tjänt till städ.
Än till Arabien det rika
jag for på dig i andanom,
och än jag uppsteg att predika
på dig, fast kyrkan — den var tom.

Jag hade käglor många dussin;
med dem jag aldrig spelte dock.
Nej, jag bad mor om litet russin
och några pepparkakor ock.
Se'n hölls kalas för käglor alla,
fast deras matlust ej var stor.
Och väl var det, ty jag lät falla
hvar enda bit i egna klor.

Då var du med, du hedersgubbe,
var än mitt bord och än min stol. —
Romantisk, som när på en stubbe
i lummig skog vid junisol

man dukar opp båd' stek och gaffel,
högtidligt som i Stockholms stad,
när man får mat vid kungens taffel,
satt jag, fast mycket mera glad.

Men allt tar slut, så äfven maten,
och nu, må tro, blef annat af:
i hast jag röjde undan faten
och mig till högre värf begaf.
Först dig, min gamle vän, jag stjälpte
och bjöd med högt kommandorop
min käglehär till marsch, se'n hjälpte
jag ner i dig den hela hop. —

Visst var det fint med vind och väder,
men vackert var det — det var bäst.
Besinna blott: en snöhvit fjäder
i hvarje träkarls topp var fäst.
Och från din köl, fast platt och simpel,
en reslig knölpåk höjde sig;
där svajade min sköna vimpel —
en rosig klut — så ståtelig.

Friskt gick det som på mörkblå vågor
omkring på barnakammarns golf.
Jag kämpade med död och lågor,
jag slogs med bajonett och kolf;
och re'n jag såg Europa gapa,
när mina bragder hon såg på, —
då plötsligt höres sotarns skrapa,
och hjälten — ängslas i en vrå.

Men äfven då på dig jag sutit,
min trogna vän, min gamle pall,
på dig jag ängslans tårar gjutit
och om en stund höjt glädjens skall. —

O, den som fått sin barndom börja
och aldrig sluta! Ack, hur godt
att i sitt hela lif få sörja,
om man för sotarn sörjde blott!

Men se! Den glada tid är borta
och kommer aldrig mer igen:
o, hvarför voren I så korta,
I barndomsda'r? O, kommen än
med barndomsfriden till mitt hjärta,
med barnakammarn till mitt hem!
Tan sotarn med, med sot och svärta,
Och käglorna — tan äfven dem!

Förgäfves! — Nej, I kommen icke,
hur än jag eder kallar på. —
Förgäfves vi i framtid blicke
och uti forntid likaså.
Men om ock alla vänner svika,
du likväl trogen vara skall.
Ja, trogen var, men stark tillika,
min barndomsvän, min gamle pall!

Ernst Björck.

Litet gnabb.

Som små vi växte upp, vi två, i hemmets frid tillsamman och hade det så gladt och godt i barnslig fröjd och gamman; med tusen lekar, tusen spratt förflöt vår barndomsdag, och hon var tio somrar blott, och jag var elfva, jag.

I parken sprungo vi omkring att granna fjärlar fånga,
det doftade så friskt och godt af gräsets milda ånga,
och fåglar hoppade på mark och plockade sitt strå,
och röda blommor växte där, där växte blommor blå.

En dag vi lekte där i ro och skalkades förtroligt,
det var en klarblå sommardag, det var så ljust och soligt,
vi kransar flätade af allt, hvad parken skönast gaf,
men plötsligt då en strid kom opp och stundens fröjd bröt af.

På en rabatt jag fick i hast en liten blomma skåda,
så vacker och så blyg hon stod och tjusade oss båda;
men ack, hon var uti sitt slag den endaste som fans,
och båda ville henne ha uti sin egen krans.

Och båda ville blomman ha, och ingen ville vika,
där spildes många goda ord och månget ondt tillika;
med lugn jag stod emot likväl hvar lekkamratens bön,
då blef hon ond, så fasligt ond, och ändå lika skön.

Det ljusa håret böljade för ljumma sommarvinden,
och harmens rosor runno fram på fina liljekinden,
med liten fot hon stampade på gräsbevuxen jord;
de annars milda ögon blå nu talte vredens ord.

Men hur hon bannades ändå, och huru ömt hon smekte,
att afstå från min funna skatt hon dock mig ej bevekte;
då drog hon blomman ur min hand, förr'n jag det hindra hann,
och dansande och segerglad hon för min blick försvann.

På platsen stod jag ensam kvar, af harm och hämd betagen.
Ej skulle hon mig mer få se på hela långa dagen,
och länge, mycket länge visst det skulle dröja än,
förr'n riktigt goda vänner vi nu kunde bli igen.

Så tänkte jag, men se, då stod hon åter vid min sida,
och klara tårar glänste nu uti de ögon blida,
hon slog sin arm omkring min hals och log igenom gråt
och hviskade med läppar små så innerligt: »förlåt!»

Och väl jag kunde märka då, jag ej var född till hjälte;
för hennes milda ögons glans min harm som vårsnö smälte;
och själf den lilla blomman nu i hennes krans jag band,
och åter lekte vi som nyss förtroligt hand i hand.

Karl Ludvig Östergren (Fjalar).

Gossen med smultronen.

Gå icke längre! Här,
broder, vid torpet stanna!
Ser du, hur gossen där
söker sig smultronbär? —
Trasig, men vacker är
pilten med svettig panna:
löjet på rosig mund,
oskuld i hjärtats grund,
skäppan är redan full;
köp den för pojkens skull!
I bruna handen grant
blänker en silfverslant.

Ser du på kindens glöd
ögonens lystna skimmer?
Ser du, hur läppen röd
ler mot de bär han bjöd?

Hvarför — om ej för nöd
säljer han purpurskatten?
Har han ej sett dess blom,
har han ej väntat from,
tills de ha rodnat? — Nu
köper hans glädje du!

Pojke, se opp på mig!
Kan du så lätt försaka?
För ej begäret krig,
frestar ej skäppan dig?
Vill du — nå svara mig —
vill du ej bären smaka?
Nej! — Som en jagad hind,
lätt som en hvirfvelvind
flyr han — åt modern ger
smultronens pris — och ler.

Efter *Tekla Knös.*

Minsta syster.

Om dödens ängel gamla mormor sade,
att toge han små barnens äldste bror,
den makten han af himlens herre hade,
och Gud var ändock lika god som stor.
Det kunde minsta syster ej förstå,
hon tänkte så: »När jag den ängeln råkar
så skall jag lära honom, om han bråkar,
ty jag är redan stark och slåss som två.»

De andra små lät mormor vara inne,
den yngsta fick ej stå vid broderns bädd;
det grämde riktigt hennes stolta sinne,
för febersmittan var hon alls ej rädd.
Den kunde minsta syster ej förstå.
Hon tänkte så: »Dör bror, så är det troligt,
att ingenting kan blifva här så roligt,
som att få följa med, dit han skall gå.»

Hon rådde ensam nu om knappnålskroken
och kransarna och boll'n och Gud vet hvad,
och ostörd fick hon springa bort från boken,
men ändock sprang hon ej som förr så glad.
Det kunde minsta syster ej förstå,
hon tänkte så: »Får jag ej bli där inne,
här ute skall jag dock ha bror i minne
och mår han bara bra, nog skall han må...»

När sist omsider också hon fick stiga
i kammarn in, hon skrek i fröjdeskratt,
fast mormor varnade och bjöd att tiga,
ty äldste bror var ännu klen och matt.
Det kunde minsta syster ej förstå.
Hon tänkte, att det nu var slut med sorgen
och sträckte fram den fulla smultronkorgen:
den var det stora som hon samlat på.

»De bären passa ej för febersjuka» —
att mormor tyckte så, det var ju klart! —
Och för att gifvarinnan förödmjuka
hon nämnde några ord om »bara kart».
Dem kunde minsta syster ej förstå;
hon tänkte: »Bror behöfver jag ej truga!»
Och hviskade helt tyst, den lilla sluga,
att mormor skulle somna snart — och *då*...?

Edvard Bäckström.

Från sjuksalen.

In på sjuksalns väggar spelar
gladt Firenzes vackra sol,
och orangers doft från fönstret
mängs med lukten af karbol.

Tvänne rader hvita bäddar
breda strimman dansar på,
tvänne rader barnahufvun
glorior af strålar få.

Här ett dussin små patienter,
liknande en blomstergård,
som en vårlig frostnatt härjat,
goda människor ge vård.

Nu är timmen för besöken —
mången leksak blir beskärd,
och förstulet les och snyftas
vid hvar enda hufvudgärd.

Se, hur blek och tärd den lille,
han, som snart i grafven bor,
lyfter sina matta armar
för att famna stora bror!

Stora bror, en solbränd pojke
med en skog af krusigt hår,
stark som Buonarottis* David,
knappt beherska sig förmår.

* Michelangelo Buonarotti var en berömd italiensk konstnär.

Lutad öfver liten sjukling,
döfvar han med ord sin sorg,
visar, hvilka vackra drufvor
han fört med sig i en korg.

Hälsar hemifrån — från vignen,*
som nu står i sommarprakt.
Snart skall lilla bror få komma
hem igen, har doktorn sagt.

Far och mor och alla hälsa,
ett par veckor hastigt fly,
åsnan hälsar, hunden hälsar,
snart blir allas älskling kry.

Men den lille vet det bättre —
småler endast blekt ibland,
stryker sakta broderns lockar
med en genomskinlig hand.

Nu kan stora bror ej längre;
han af sina tårar kväfs,
kinden gömmes djupt i kudden,
och den starka skuldran häfs.

Och den bruna arbetsnäfven
kramar ångestfullt därvid
tunna hvita händer, frälsta
undan lifvets hårda strid.

Karl Snoilsky.

* Italiensk landtgård, där vin odlas.

Fynd.

Ligger sol öfver frusna torget,
kölden biter i tak och vägg,
kors och tvärs man frysande ilar,
rimfrost dallrar i päls och skägg.

Liten tös i sin vinterhufva,
bonad om mot kölden godt,
trippar fram i blå damaskor,
skall i skola och har så brådt.

Stannar — fram mellan gråa stenar
glimmar ur isen det blankt och grant.
Klart ur hufvan ögonen tindra:
glänser där icke en silfverslant...

Vante af och så bok i backen!
Liten hand, hur den ifrigt går,
andedrägt ifrån fina läppar
varmt mot töande isen slår.

Slanten skiner till slut i handen,
bort det bär i trippande traf.
Bäste vännen i hela skolan
han skall nog få godt däraf.

Albert Ulrik Bååth.

Sverges karta.

Jag ser från skolans dar en bild,
af fingrar märkt, med plumpar spild,
på kalkad vägg i Prima,*
en karta, klistrad upp på lärft,
utaf den svenska jord vi ärft,
vårt land från fordomtima.

Där låg det mellan fjäll och sjö
på Skandinaviens halfva ö,
som, när den sågs från sidan,
för vår primanska fantasi
ett utsträckt lejon kunde bli
i hvila och förbidan.

På kartan stirrade vi små,
och tanken hisnade att gå
den ändlöst långa vägen
från Ystad uppåt Torneå —
den nötte man ut järnskor på
som i den gamla sägen.

Än tänker jag mig hvar provins
i samma färger som jag mins
från kartans bjärta gränser:
ett Skåne gult som skördefält,
ett Sörmland grönt som björkens tält,
då Värmland stålblått glänser.

Längst upp i norr ett blodrödt snitt;
där vidtog Ryssland tomt och hvitt,

* Skolans första klass.

och blicken återvände
till Sveas bygd med berg och slätt,
små städer liksom smultron tätt
och strömmar utan ände.

De runno här, de flöto där,
och det var vånda och besvär
att hålla hop dem alla;
i klassens mummel, lexors sus
jag hörde deras fjärran brus
för mina öron svalla.

Ur minnet gledo namnen hän
så snabbt som några timmerträn
på Vesterbottens älfver,
och barnatårars salta tåg
förente sig med hvarje våg,
som genom Norrland hvälfver.

Men liksom Engelbrekt med mod
från stad till stad, från flod till flod
vi fram till målet lände.
Eröfringen var lång och svår,
men nu var fosterjorden vår,
nu, då dess drag vi kände. —

Där förr vi sutto, du och jag,
ett slägte sitter nu i dag,
som kan hvad vi ej visste.
Den som hos oss var främst i led
bland denna ungdom sjönke ned
kanhända till den siste.

Nu böjas öfver kartans blad
de hufvun små i lockig rad,

som efter oss ta arfvet.
Hvad oss synts långt, för dem syns kort,
och alla afstånd svinna bort
i järnvägstidehvarfvet.

De läsa på det svarta nät,
som korsar älfvens blåa fjät
och genom fjället spränger.
Lokomotivets gälla sus
i flodsystemets dofva brus
på kartan in sig mänger.

Men säg, hvad tänker du därvid,
du unga ätt i ångans tid,
hvars kinder kunskap bleker?
Har väl i brinnande termin
du dörren stängt för fantasi'n,
som skimrar och som leker?

Nej, än mot gossens skolpulpet
hon lutar sig i hemlighet,
vår barndoms tröstarinna.
Med hennes trollglas i sin hand,
i lexans torra ökensand
skall lif och färg han finna.

Du hulda fe, du barnens vän,
i bokens bräddar måla än
din bildvärld för de unga,
åt hemmets skog och fjäll och älf,
åt järnets döda massa själf,
gif så en själ, en tunga!

Och prägla lefvande och varm
en Sverges bild i barnets barm,

som mannen skall bevara,
som han skall egna glad en gång
sin lefnads gärning eller sång
och dö för att försvara!

Karl Snoilsky.

På färd.

Vid ensligt och öde tullhus
på klar och blåsig oktoberdag
bland balar och lårar allena
en barnflock står i hvinande drag.

De kommit en dag för tidigt.
Ej stora ångaren kommit än,
som föra dem skall till Vestern
med allt hvad af hem de ha igen.

Och hemmet var stort och vackert,
men så kom dräpande sorg och nöd,
se'n lockande bref från Vestern
med tal om lycka och öfverflöd.

Nu mamma gått in i staden,
förr än hon svann, hon viftade gladt —
men hvad det dröjer länge
att skaffa tak för stundande natt.

Bland staplade balar och lårar
sig barnen sätta i tigande ring.
På soliga gråa stenar
hvirflar den gula halmen ikring.

Den höstliga starka blåsten
med hväsande ljud så kylande far,
och lillans röda händer
den stora systern i sina tar.

Då var det bättre därhemma,
i rummen var det så lugnt och godt,
och mamma var aldrig borta.
I hamnen går vattnet kallt och blått.

Men hunden, som med fått följa,
han nosar och nöjdt sig kring han ser.
Han kommer tillbaks och viftar,
och skaran språkar en stund och ler.

Och bror, som jämt är tapper,
han klifver på balarna upp och står
och spejar mot sundet och räknar
hvartenda segel, därute går.

Och banden i hatten fladdra.
Han längtar att skymta ångaren snart.
Och trolska, främmande länder
med sol och lycka — dem ser han klart.

Albert Ulrik Bååth.

Den glada festen.

Uti prestgål'n slamrades med mortlar,
brådtom hade alla husets hjon;
pigor svängde sig med helgdags-kjortlar,
och på spettet satt en gödd kalkon.

Gamla prestmor sågs beställsamt trippa,
hade mycket att bestyra om,
tummade sin blanka nyckelknippa,
nickade så fromt åt hvem som kom.

Vandrade i nattyg,* nätt och struken,
ifrån köket ömsom och i saln,
bredde ut den fina korndrällsduken**
och tog fram den refflade pokaln.

Hvarför då den myckna ståtligheten,
detta fej och fjäsk i kyrkherrgål'n,
denna tårtan och högtidligheten,
frikadeller, korf och krams i kål'n?

Hvilkens denna nötta käpp, som siras,
som så grann och blomsterlindad står? —
Jo, vår goda prestfars högtid firas:
gubben fyller sina sjutti' år.

Gamla prestmor, fintlig och förslagen,
med små fêter på sitt enkla sätt
fyrti' gånger firat denna dagen,
fyrti' år sin goda gubbe glädt.

* Hvit, veckad mössa.

** Dräll väfd i ett mönster med små prickar.

Redan var nu middagsstunden inne,
väntadt lag i hemligt antåg var,
gumman log så fromt uti sitt sinne
åt det spratt, som hon stält till åt far.

Gubben tidigt re'n på morgonstunden
trogen önskan af sin gumma fått;
med en stoppad nattrock blifvit bunden,
rån och skålbröd,* kaffe, utvaldt godt.

Nu satt han så god och glad till sinnes,
i hans uppsyn lästes lugn och frid,
förde sig med tacksamhet till minnes
Herrans nåd på den förflutna tid.

Kände varma glädjetårar falla,
blickade ibland så godt på mor,
visste med sig, han var kär för alla,
maka, vänner, barn och sockenbor.

På en gång blef gubben gladt förlägen,
någon aning nu föll honom in: —
»Dammar det ej,» sade han, »på vägen,
skäller inte Herkules vid grind?»

Gubben ej förgäfves detta tyckte,
skumt han redan röjt dem långt ifrån,
nu han ömt i sina armar tryckte
dotter, måg och lilla dotterson.

Späda gossen räckte morfar käppen
med den granna blomsterkransen på;
mormor log och bet sig skälmskt i läppen,
var så stolt för det hon hittat på.

* Rund hvetebulle formad i spilkum.

Hedersmågen, herr kaplan i Våla,
kom nu fram med verser, ett patent,
som han låtit med små änglar måla
grant och vackert och förgyldt och pränt.*

Sedan dotter kärligt gratulerat,
med jordgubbar fram en korg hon bar,
dem hon i sin trädgård själf planterat
enkom för sin gamla, goda far.

Slägt och vänner syntes sig nu samla
mangrant till ett gladt och utvaldt lag;
alla önska de så högt den gamla
lycka, lycka på hans hedersdag.

Mormor ropte: »Far, nu väntar maten!» —
Fromma laget strax kring bordet står;
gubben märkte rosorna kring faten —
lilla Göran läste Fader Vår.

Alla rätter ösas, skäras, styckas,
gumman, fryntlig, lägger för och ler;
fröjdar sig, att tårtan velat lyckas,
blir så nöjd, när någon vill ha mer.

Glad är dagen, tillfället betydligt,
blanka silfverkannan fylls med vin —
på det drifna locket synas prydligt
tolf apostlar och en karolin.

Till ett mål nu alla troget syfta:
morfars välgång rundt kring laget går;
gubben ses sin sammetsmössa lyfta,
blottar rörd sitt silfverhvita hår.

* Präntadt.

Uppå gål'n från löfsaln folket hurrar,
ingen glöms af matmor vid kalas;
ölet strömmar, nyckelharpan* surrar,
polskan går vid oafbruten bas.

»Vet ni, vänner!» ropte prestmors svåger,
tog pokaln och drack sin granne till:
»Alla kungars pro- och epiloger**
mot vår fest jag icke byta vill!»

Anna Maria Lenngren.

Hvi suckar det så tungt uti skogen?

Och liten pilt han sitter en kulen höstekväll
och leker tyst inunder gula linden:
han ser, hur ljusen brinna uti Guds Faders tjäll
och hör, hur löfven prassla under vinden.
Men huru länge pilten i sina drömmar satt,
allt mörkare blef lunden uti septembernatt.
Då suckar det så tungt uti skogen.

Och liten pilt han lyssnade, blef hemsk uti sitt mod
och började att springa utåt leden.
Han tänkte stygga tankar och skrämde upp sitt blod
och vilse gick på ljungbevuxna heden.
Han tänkte uppå fader, på mor och syskon kär:
»Gud nåde mig, som liten är, om väl jag vore där!»
Då suckar det så tungt uti skogen.

* Ett stråkinstrument med starkt surrande bastoner.

** Pro- och epiloger, för- och efterspel vid en festlig tillställning.

Men månen träder stilla ur sönderbrusten sky
och kastar silfvertäcket öfver jorden.
Och skuggorna förskräckta till bergens fötter fly,
och trollena de flyga upp åt norden;
och bergens toppar glimma; men skogen, han är mörk,
och ufven sjunger sorgesång i regnbegjuten björk —
då suckar det så tungt uti skogen.

Och liten pilt han löpte utöfver vidan hed
och tänkte uppå mången gammal sägen.
Och himlens stjärnor skredo, och natten led och led,
men ej så träffade han rätta vägen.
»I blida stjärnor alla uppå den höga stig,
I vissnade små blommor, o sägen, sägen mig:
hvem suckade så tungt uti skogen?»

Men alla stjärnor tego, och liten blomma teg,
och pilten många bittra tårar fälde.
Så kom han till små älfvors tjäll. — Med vingesnabba steg
han midt i deras lätta ring sig ställde.
»O I, som träden dansen på ljungbevuxen stig,
I skönaste små syskon, o sägen, sägen mig:
hvem suckade så tungt uti skogen?»

Och liten älfvadrottning med fagra läppar log
och smekte liten pilt på röda kinden.
»Gråt icke, vackra gosse, fastän du vilse drog,
fastän du blef så hemsk inunder linden.
Men sätt dig här på tufvan å ljungbevuxen stig
och torka dina tårar, så skall jag säga dig
hvem suckade så tungt uti skogen.

När natten sakta stiger utöfver land och sjö,
och dagens sorl begynner att försvinna,
och vågen går till hvila inunder grönan ö,
och alla vackra stjärnor börja brinna:

då blifver himlens båge så ren och spegelklar,
en här af goda änglar så tyst därunder far
och gråter silfvertårar öfver jorden.

Då ser i himlens spegel sin bild den arma jord
och finner sig så dyster och förkastad:
hon täljer alla synder, all lögn och flärd och mord,
hvarmed hon är se'n tusen år belastad.
Då far en dödens rysning igenom hennes märg,
då bedja alla dalar, då bikta alla berg,
då suckar det så tungt uti skogen.»

»Haf tack du älfvadrottning! — Det glömmer jag ej mer,
ej häller fruktar jag att hemåt vandra.
Se där! I månens strimma min rätta stig jag ser.
Farväl! Vi glömma icke brådt hvarandra.
Väl är jag mycket ringa, ej har jag gods och gull:
men Herren vill jag lofva, att aldrig för min skull
det sucka skall så tungt uti skogen.»

Bernhard Elis Malmström.

Söndagsmorgonen.

»Ej knäpp, ej kny, ehvart jag lyss!»
Så lörda'n sad' åt sönda'n nyss.
Hvar mänska sofver re'n så sött,
af hela veckans omsorg trött.
Det går mig själf på stunden så:
Knappt kan jag mer på benen stå.

Så sagdt, slog klockan tolf i byn,
och lörda'n sjönk från himlens bryn,
och sönda'n sad': »Nu gäller mig.» —
I dörr'n ännu han sträcker sig,
och bakom stjärnorna en stund
ur ögat gnuggar bort Jon Blund.

Se'n tänder han ett rödlätt ljus
och går med det till solens hus.
Hon sofver än så skön och varm,
han klappar på dess fönsterkarm
och ropar: »Tiden hastar re'n!»
Hon svarar: »Gå! Jag kommer se'n.»

På tårna blott så tyst han går,
och vänligt re'n på berget står
och tittar ner åt dalens bryn;
men ingen rör sig än i byn.
Allt sofver sött; och tyst med flit
han vinkar, då han kommer dit.

Och när de vakna upp till slut
från sorglös hvila natten ut,
så står han där så skön och ser
igenom fönstret in och ler
i solskensdrägt så mildt och gladt
med blommor på sin söndagshatt.

Så from och god han skyr all strid
och vill ej störa någons frid,
men tycker, det ej natt är mer,
när solen högt på himlen ler,
och minsta blomma mot dess sken
ifrån sin hufva tittar re'n.

Hur skön i lilla trädgål'n står
hvar säng, som rensades i går!
Hur frisk och ljuf är hvarje fläkt
från träden i sin helgdagsdrägt!
Hur flitigt samlar biet där,
som vet ej, att det söndag är.

Efter *Frans Mikael Franzén.*

Vintern.

Och vintern kom så vred och hård
och bragte mången från sin gård,
när skörden han förödde.
Och tiggarns tunga vandringsstaf
åt mången ståtlig karl han gaf,
som idog nyss sig födde.
Och seglarn vräkte han på strand
och vred ur fattigmannens hand
hvad knappt han hunnit spara.
Bekymmer gaf han hög och låg
på frusen mark, på retad våg;
blott till de små han vänligt såg
och gaf — leksaker bara.

Det blef en fröjd, när insjön bar
och kälken flög och skridskon skar,
och allt var friskt och soligt.
Ibland man drog, ibland man drogs,
man ömsom smektes, ömsom slogs,
men hade lika roligt.

Och far, som måste tänka på
att mätta dessa munnar små,
som blomstrade så fagert,
vid vaken satt, hur dagen skred,
och såg på dem, halft glad, halft vred,
men måste stundom leka med
hur fisket än var magert.

Efter *Edvard Bäckström.*

Julen.

Ingen dörr är bommad,
intet lås är fäst,
tiggarn är i huset
nu en väntad gäst.
Ingen hand är sluten,
intet hjärta kallt,
han, som egde intet,
har nu del i allt.

Hvem har bommen dragit
nu från riglad dörr?
Hvem har öppnat handen,
som var sluten förr?
Hvem har smält det hjärta,
som var förr så kallt?
Hvem har gifvit tiggarn
andel nu i allt?

Säg mig, hur blef öppnad
nu den stängda port?
Säg mig, hur blef jorden
nu en helig ort?
Allt blef så förändradt
för en barnablick,
som ur Jesu öga
öfver världen gick.

Inför mänskosonens
ljusa barnadrag
glömmer vida världen
bort sitt förra jag;
sluter icke famnen,
vidgar den fastmer,
tänker ej på eget,
fordrar ej, blott ger.

Vilhelmina Nordström.

Vestanvinden.

Ständigt jag ilar
blommorna kring,
sällan dock hvilar
i deras ring.

Dofter jag fångar,
far se'n min kos;
därför jag ångar
liksom en ros.

Hoppar på vågens
glittrande blå,
vaggar på rågens
guldgula strå.

Dansar i bäckens
kyliga bad,
susar i häckens
dallrande blad.

Hafsgudens spegel
andas jag på,
svanornas segel
strax börja gå.

Rosen jag svalkar
middagens stund.
Liljornas kalkar
kysser min mund.

Smultronen gunga
eldröda klot;
vasstråna sjunga
under min fot.

Guldfjärilns vingar
lyfter min fläkt;
se, hur han svingar
skön i sin drägt.

Asplöfvet darrar
tyst för min sång;
granen hon knarrar
under mitt språng.

Efter *Karl Fredrik Dahlgren.*

Vårbäcken.

Hopp san! Nu så är jag fri!
Lyckligt slapp jag ur min boja,
vintern i sin trånga koja
sa' jag skulle hemma bli.
Nej sann! sa' jag.
Därpå en dag
utur hans glugg
smög jag i mjugg,
klättra' så färmt utför fjällisens vägg;
stundom jag höll mig i klippornas skägg.

Tänk, hvad världen dock är skön!
Ser man på! Där ner i dalen
blomstra redan piln och alen,
hela nejden står helt grön.
Hopp san, se så!
Hej! Låt det gå
utför hvar brant!
Det gick galant.
Här uppå gröngräset, munter och rapp,
vill jag med vindarne springa i kapp.

Hvad är det för pip jag hör?
Öfver mig, hvad flax med vingar?
Ha! Det trasten är, som svingar;
han rätt täcka drillar gör.
Tänk, att hans sång
lifvar mitt språng.

Hopp san, se där!
Åter besvär!
Är det väl vintern, som går i mitt fjät?
Mig vill han taga! Jo pytt får han det!

Hm! Det gamla drifvor är;
tänka sätta mig i klämma.
Fåfängt dock, att de mig skrämma,
ej respekt för dem jag bär.
Drifvor, god natt!
Ha, hvilket spratt!
Under jag kröp,
stundom dem nöp.
Nu är jag åter helt fri på min fot,
pa, där en gärdsgård mig grinar emot!

Farbror gärdsgård, låt bli mig!
Kors, att farbrors skägg re'n grönskar!
Käre, hör nu hvad jag önskar!
Låt mig gå min jämna stig.
Se där en äng!
Dit uti fläng,
hurtig och snar,
genast jag far.
Åt mig små flickor där nicka så godt,
kjortlarne skifta i snöhvitt och blått.

Tjänare, I fröknar små!
Törs jag kyssa er på handen,
röra vid de blåa banden,
klappa kinden då och då?
Får liten bäck,
munter och käck,
dansa med er —
ödmjukt han ber!

Kanske en vals eller en menuett?
Båda han dansar behändigt och lätt.

Gammalt folk, som kullen där,
rustibus alltjämt mig kallar.
Rår jag för, att blodet svallar,
och att jag är yr och kär?
Hjärtat det går,
pickar och slår
endast för skämt
jämt, jämt, jämt, jämt.
Uff! Skall man hänga då läppen så där,
gråta och lipa vid minsta besvär?

Sjön han är en dummer gös,
jämt han går i bo och kurrar,
fräser stundom upp och murrar: —
»Hjälpe Gud, jag tror, jag nös!»
Jag åter, jag
kan med behag
dansa i ring,
hoppa ikring,
uppför och utför båd' backar och berg;
därför har jag en så lefvande färg.

Karl Fredrik Dahlgren.

Sommarmorgon.

Storm och böljor tystna re'n —
himlahvalfvets matta sken
mer och mer försvagas.
Re'n det börjar dagas.
Molnen simma,
kvalm och dimma
bådar solens bleka strimma,
vädren spela fritt och täckt,
fönstren ristas vid hvar fläkt,
lönn och aspar susa,
kärr och källor brusa,
orren spelar,
tömmar, selar
bonden åt sin fåle delar.
Re'n i hvar spis
fladdrar och fräs'
spånor och ris,
stickor och gräs;
redan vällinggrytan kokar.
Re'n med yfvig lugg
torparn uti mjugg
efter tobakselden snokar,
och på ängen re'n,
lutad mot en sten,
dalkarln i sin skyffel tar.

Luften spelar frisk och skön,
minsta blomma, växt och frön
öppna sina knoppar,
le åt daggens droppar,

präktigt randas,
vällukt andas,
med sefirens* fläktar blandas.
Skogen skymtar mörk och blå,
berg och kullar prydda stå
med båd' lam och kvigor.
Bygdens barn och pigor
gå och valla,
le och tralla,
sina hjordar sammankalla.
Lärkan i skyn
fläktar så sval,
tuppen i byn
flaxar och gal.
All naturen börjar vakna
till ny glans och prål,
nya göromål.

Efter *Karl Mikael Bellman.*

Sommarbild.

Solen glimmar blank och trind;
vattnet likt en spegel!
Småningom uppblåser vind
i de fallna segel.
Vimpeln sträcks och med en år'
Olle på en höbåt står.
Kerstin ur kajutan går,
skjuter lås och regel.

* Vestanvinden.

Stålet gnistrar, pipan tänds,
Olle klår sitt öra.
Rodret vrides, skutan vänds;
gubben har att göra.
Under skarpa ögonbryn
grinar han mot soln i skyn.
Kerstin, gubbens hjärtegryn,
skall nu seglen föra.

Movitz, stöt åt dem i lurn,
som på skutan fara.
»Olle du, hvad kostar tjurn?»
Lyssna hvad de svara.
»Hör, hvar är' ni hemma, ni?»
— »Ifrån Lofön komma vi
med grönsaker, selleri,
mjölk och äpplen klara.»

Si, en julle skymtar fram!
Marjo åran lyftar.
Med sin löfbrodd, mjölk och lam
hon åt tullen syftar,
har i knä' en bytta smör,
körsbärskorgar framanför.
Marjo nu sin lofsång gör,
snyter sig och snyftar.

Kon i vassen skylt sin kropp,
snärd i våta tågen,
bruna oxen kastar opp
himmelsblåa vågen.
Ängen står i härlighet,
kalfven dansar, yr och fet,
hästen tumlar, stolt och het,
svinet går i rågen.

Vid ett träd uppå en slätt
syns en skytt förbida
dagens gryning, klar och lätt,
fågelns sång och kvida.
Bakom trädets tjocka stam
bössan syns och skymtar fram.
Hunden, trogen som ett lam,
står vid skyttens sida.

Tornens spetsar blänka re'n,
kors och tuppar glimma!
Morgonrodnans klara sken
syns i vattnet strimma.
Barnet leker gladt vid strand,
samlar stenar i sin hand,
slungar stenen dit ibland,
där som gässen simma.

Jäppe tutar, trumman går,
böneklockan klämtar.
Sotarn svart i skorsten står,
hvisslar, sjunger, skämtar.
Bagarn sina korgar kör,
smeden re'n sin slägga rör,
re'n båd' knekt och granadör
vid geväret flämtar.

Efter *Karl Mikael Bellman.*

Bärets lefnadslopp.

Först ur fröets linda trånga
höja späda armar opp,
vaggas ljuft af vindar många,
växa, grönska, skjuta knopp;
gladt i snöhvit oskuld blomma
ibland gräs i majfrisk vår,
smekt af blomstersyskon fromma,
svalkad mildt af daggens tår;
le en sommardag och redan
offra sina hvita blad —
dröja stum och sluten sedan
ibland sköna blommors rad;
rodna lätt på ena kinden,
utaf solens stråle kysst,
gungas af den yra vinden,
drömma mognande och tyst;
dricka ljus ur solens källa,
känna ljuft en inre glöd
genom alla ådror svälla,
gömma kinden varm och röd;
glädja dig, som fick mig finna,
dofta än en liten stund,
le och brytas och försvinna
vid en kyss utaf din mund!

Tekla Knös.

Till ett träd på gården.

När dagen var mig lång och kvaf,
hvem var det väl, som svalka gaf
åt fönstret, där i id jag satt?
Jo, det var du, mitt träd, min skatt!

Nu ryster höstlig storm min dörr —
du gör det vänt och godt som förr:
för hvarje blad du lägger ner
en stråle solsken har jag mer.

* * *

Jag bittert knotade ibland,
att du af himlen skymt en rand,
att skuggan och ditt löfhvalfs dropp
lät sanden långsamt skina opp.

Men månn jag också rätt betänkt,
hur träget gårdens dam du dränkt,
hur ej ditt gröna sammetsslöp
du spart att skyla plank och skräp?

Albert Gellerstedt.

Till svalan.

Bygg bo, där har du lera;
bygg bo, där har du halm!
Bygg här, att jag får höra
din lilla morgonpsalm.

Red in, här har du silke,
och bädda, här är dun!
Och knacka på min ruta,
när ungarna fått fjun . . .

Albert Gellerstedt.

Barnafrågor.

»Säg, hvarför sticka flingor
sitt täcke hvitt och mjukt?»
Hvart blomsterbarn därute
nu ligger trött och sjukt.

»Hvem väcker blomsterbarnen,
om tungt de somna in?»
Den lilla lärkan ringer
i silfverklockan sin.

Albert Gellerstedt.

Lärkan.

Skaldens glada like,
våren är min fröjd,
luften är mitt rike,
och mitt tak dess höjd.
Sällan jag mig sänker
ned till jordens vrå,
blott på solen tänker
och det klara blå.

Någon gång jag hvilar
uppå tufvan mig,
snart likväl jag ilar
opp på luftens stig.
Blomstren visst förtjusa,
dock de vissna snart;
i det fria, ljusa
trifves bäst min fart.

Efter *Karl Fredrik Dahlgren.*

Metarevisa.

Det skulle smaka för så'n en slarf
som jag att vara en sprättig sarf
med gullblankt pansar
och röda fransar
inunder näckblad.

Och aldrig mycket min hjärna bry,
men kila ledig och hjärtans kry
i glesa vassar,
där solen gassar
emellan näckblad.

Än mindre svärma försagd och blek,
nej, vara med i hvarenda lek
bland mört och löjor
i silfvertröjor —
inunder näckblad.

Nu sitter jag i min gamla båt
och bär mig ytterst förnumstigt åt,
och ror och petar
och tror och metar —
emellan näckblad.

Albert Gellerstedt.

Vårsång inom hus.

Hvad är det nu, hvad står här på?
Det fejas och dammas i hvarje vrå:
allt blir så blankt både inn- och utan.
Knick, knack! Nu lossnar den dubbla rutan
som klara isen för vågens svall;
nu vinterns värn där försvinna skall.
Förskrämda stoftgrand i luften stimma,
de dansa om och i solen glimma;

men jagade bort af ifrande kvast
de fly genom fönster och dörr i hast.
Se! Flugan instängd som sorgsen nunna
nu flyger ut att sin fröjd förkunna;
bort, bomullsdrifva med ros så död!
Re'n knoppas lefvande rosen röd.
Jag känner fläkten af vårens vingar:
han genom öppnade fönstret svingar.
Hur strålar allt vid hans blickars ljus!
Välkommen maj i mitt ringa hus!
Af glädje murgrönan sakta bäfvar,
hvart ljud så klart in i rummet sväfvar,
och fjäriln nyfiken tittar in
på granna purpur-aurikeln min.
Nu bort bekymmer, med vinden ila!
Låt glädjens solsken i hemmet hvila! —

Tekla Knös.

Skördefolket dansar om kvällen på ängen.

Nu låt sorgen fara,
låt bekymret rymma,
inga moln den klara
aftonsolen skymma!
Kom, så låt oss svinga,
nu så ha vi vingar,
kom, låt oss i ring kring björken ta!

Alla fåglar sjunga,
sjunga hi hej,
alla toppar gunga,
gunga hej sej!
Kom, så låt oss svinga,
nu så ha vi vingar,
kom, låt oss i ring kring björken springa!

Bort med liar, vefvar,
bort med suck och möda!
Alla löjen lefva,
alla kval är' döda.
Bort med sorgsna miner,
bort med gråt och grin, när
aftonsolen skiner fin och klar.
Alla skogar dansa,
dansa hi hej,
alla ängar kransa,
kransa hej sej!
Bort med sorgsna miner,
bort med gråt och grin, när
aftonsolen klar på ängen skiner.

Sorgen är en tjuf,
han skall i toppen hänga.
Glädjen är så ljuf,
han skall i dansen svänga.
Sörj ej morgondagen!
Här i gröna hagen
hoppet och behagen bygga bo.
Alla dalar grönska,
grönska hi hej,
alla hjärtan önska,
önska hej sej!

Sörj ej morgondagen!
Här i gröna hagen
blommar hoppet friskt och le behagen.

Efter *Zakarias Topelius.*

Herdevisa.

Huru är att vara herde,
att gå vall med bruna hjorden? —
— Ljuft det är att vara herde,
att gå vall med bruna hjorden.
Vi på hvarje klippa gunga,
gladt på hvarje höjd vi sjunga,
blåsa lur på öde heden,
springa kapp på kala sveden,
plocka smultron hela hatten,
dricka sedan källans vatten;
rosig hy ge bärets safter,
friska vattnet ger oss krafter.

Från finskan.

Vallgossens visa.

På berget jag sitter. Rundt om mig allt tiger;
i kvällen jag sjunger för mig själf.
Skyhög furan öfver mig stiger,
i djupet fradgar den dunkla älf.
Och högt är berget, och tyst är skogen;
enslig är kvällen, ensam är jag.

Erik Gustaf Geijer.

Tiggargossen.

Fågel, du lilla, fast du är arm,
under din moders vinge så varm
finner du ro,
huldhet och tro.
Lindlöfven susa öfver ert bo.
Jag hvarken har
mor eller far.
Som liten våg bland stenar jag far.

Folkvisa.

Vid tjärdalen.

Tre nätter vakade fader min
vid dalen i öde skogen.
»Nu, kära gosse, lägg det på sinn:
en stund jag slumrar på mossen in;
så mins, att du vakar trogen!»
»Sof godt på mossen
min fader kär!
Nog vakar gossen
till morgon här.
Lita på mig!
Jag vakar för dig.»

Min fader sof på sin tufva godt,
när dalen rök uti natten,
och skogen stod som ett jätteslott
med höga torn vid hans örongått;
lätt susade forsens vatten.
Och månen hängde
på granens gren,
och sjön förlängde
hans gula sken.
Lita på mig!
Jag vakar för dig.

Då föll ett flor öfver granens stam,
som glänsande silfverdimma.
Där trädde något ur skuggan fram;
en hvitklädd, leende flicka sam
på månens drömmande strimma.

Hon stod mig nära
på ljungens bädd:
»Min gosse kära,
var icke rädd!
Lita på mig!
Jag vakar för dig!»

Hon fylde handen med snöhvitt stoft
från rönnens fagraste blomma.
Hon strödde vällukt i skogens loft;
jag såg en drifva af blomsterdoft
och kände ögonen skumma.
»Hur är min gosse
så trött, så trött?
Sof på din mosse,
sof sött, sof sött!
Lita på mig!
Jag vakar för dig!»

Men bäst de ljufliga ord hon sagt,
jag hörde fader min banna:
»Upp, lata gosse! Är det din vakt?
Se, solen stiger i morgonprakt,
och elden hotar att stanna.» —
Nattdimman flydde,
men med sitt sus
belog och brydde
mig forsens brus:
»Lita på mig!
Jag vakar för dig!»

Zakarias Topelius.

Stafkarlen.

Från hemmets tomter fjärran, jag vandrar världen kring
och släpar tungt min nötta staf i handen.
För mig en öken vorden är jordens vida ring,
för mig ej blommar upp en ros i sanden.
För mig är mörk den dag som är, den dag som komma skall;
för mig är jorden brännande, och himmelen är kall,
ty ingen vet hvad fattigmannen lider.

Jag måste bittert gråta, hvar gång jag tänker på
den dag, då än ett eget hem jag hade;
då än vid egen härd jag satt och kunde hvila få,
och än på egen bädd hvar kväll mig lade.
Tungt är, när bättre dar man sett uti sin ålders vår,
att skyla under tiggarns hatt i nöd sitt gråa hår,
när ingen vet hvad fattigmannen lider.

Hvart skall jag taga vägen? Hvart skall jag usle fly?
För hvem skall jag min bittra nöd beklaga?
Rätt liknar jag ett tröskadt agn, jag liknar höstens sky,
som himlens vreda vind skall sönderjaga.
Ej fäste åt min trötta fot den hala jord mig gaf;
på eget blod lik sårad hind jag halkar till min graf,
men ingen vet hvad fattigmannen lider.

Är intet hjärta öppet? Är ingen ande varm?
Ack jo! Men mest jag klaga kan däröfver,
att ingen vet, att tiggarns själ kan äfven vara arm,
att det är ofta den, som mest behöfver.
Den ene är förnäm och hård, en ann' förnäm och mild,
en tredje ryser, hjärtans god, ändock för kvalets bild:
ej vet han rätt hvad fattigmannen lider.

Efter *Bernhard Elis Malmström.*

Skärkarlen.

På en ödslig häll
står mitt lugna tjäll
bland de tumlande vågornas lek.
Jag är bortglömd och arm,
men vid hafsmoderns barm
är jag trygg som den rotfasta ek.

Jag är konung här
på de vilda skär;
mina mödor de gifva mig skatt.
Hvart jag vänder mitt lopp
drar jag skördarna opp
ur de dimmiga fjärdarnas natt.

Mina åkrar stå
uti böljor blå,
Mina ängar i svindlande djup.
Mina hjordar gå vall
i de brusande svall,
där jag svänger min ilande slup.

Efter *Herman Sätherberg.*

Smeden.

Vak upp till möda, min raska arm!
Vak upp med makt
min trogna, dundrande slägga!
Den dagen skola vi hålla varm
i hurtig takt,
tills sent i kväll vi oss lägga!

Mig blåser ej lyckans vind på sned,
jag har ej lust
för den att springa och flåsa.
Här står jag, min egen lyckas smed,
och med min pust
jag själf långt bättre kan blåsa.

Väl har jag i elden järn så mång',
dock däribland
ej något enda jag bränner.
Jag vänder dem alla med stadig tång
och säker hand,
och hvad de tåla jag känner.

De människonackar att böja rätt,
ej vill förslå
hvad medel de stora bruka;
men mina klampar jag sköter lätt,
jag dunkar på,
till dess att de blifva mjuka.

Se'n gör jag utaf dem hvad jag vill,
hvad bonden bäst
behöfver — och det blir duga:
åt honom hamrar jag liar och bill
och skor hans häst
och läser hans kista och stuga.

Efter *Johan Olof Wallin.*

Sjömannen.

Ut på dina slätter
haf, du djupa,
vill jag hän och sätter
ut från land. —
Vill jag, där de branta
vågor stupa,
söka obekanta
öars strand.

Jag dig öfvergifver,
blomsterkulle!
Och med rastlös ifver
ut jag styr.
Öppen är min bana —
flyg, min julle!
Att kring rymden spana
äfventyr.

Lyftadt är mitt ankar,
frisk är hågen;
öfver skär och bankar
seglen fly!
Lustigt är att gunga
fram på vågen,
höra stormen sjunga,
svallet gny!

Efter *Johan Olof Wallin.*

Fyrväktaren.

Brinn, klara fyr! Dig söker seglarns öga
på väglös rymd i nattens svarta timma,
när du begynner att mot honom glimma,
då får han som en vink ifrån det höga.

Mot dig han styr och aktar stormen föga:
nu kan han faran rundt omkring förnimma,
nu ser han skären genom glesnad dimma,
nu lifvas alla armar, nyss så tröga.

I vilsne, som min låga nu betrakten!
Död vore lågan utan *mig*, som frusen
här sitter och vägleder edra styren.

Hur ginge det, om *jag* ej hölle vakten,
ej hvarje afton tände dessa ljusen,
ej natten om här skötte blanka fyren?

Karl Vilhelm Böttiger.

Vikingen.

Vid femton års ålder blef stugan mig trång,
där jag bodde med moder min,
att vakta på gettren blef dagen mig lång,
jag bytte om håg och sinn.
Jag drömde, jag tänkte, jag vet icke hvad,
jag kunde, som förr, ej mer vara glad
uti skogen.

Med häftigt sinne på fjället jag språng
och såg i det vida haf.
Mig tycktes så ljuflig böljornas sång,
där de gå i det skummande haf.
De komma från fjärran, fjärran land:
dem hålla ej bojor, de känna ej band
uti hafvet.

En morgon från stranden ett skepp jag såg,
som en pil in i viken det sköt.
Då svälde mig bröstet, då brände min håg,
då visste jag hvad mig tröt.
Jag lopp ifrån gettren och moder min,
och vikingen tog mig i skeppet in
uppå hafvet.

Och vinden med makt in i seglen lopp;
vi flögo på böljornas rygg.
I blånande djup sjönk fjällets topp,
och jag var så glad och så trygg.

Jag faders rostiga svärd tog i hand
och svor att eröfra mig rike och land
uppå hafvet.

Vid sexton års ålder jag vikingen slog,
som skälde mig skägglös och vek.
Jag sjökonung blef — öfver vattnen drog
uti härnadens blodiga lek.
Jag landgång gjorde, vann borgar och slott,
och med mina kämpar om rofvet drog lott
uppå hafvet.

Ur hornen vi tömde då mjödets must
med makt på den stormande sjö.
Från vågen vi herskade på hvar kust;
i Valland* jag tog mig en mö:
i tre dagar grät hon, och så blef hon nöjd,
och så stod vårt bröllop med lekande fröjd
uppå hafvet.

En gång äfven jag egde länder och borg
och drack under sotad ås
och drog för rike och menighet sorg
och sof inom väggar och lås.
Det var en hel vinter — den syntes mig lång,
och fast jag var kung, var dock jorden mig trång
emot hafvet.

Jag ingenting gjorde, men hade ej ro
för att hjälpa var hjälplös gäck.
Till mur vill man ha mig kring bondens bo
och till lås för tiggarens säck.
På sakören,** edgång och tjufvar och rån
jag hörde mig mätt — vor' jag långt därifrån
uppå hafvet.

* Italien.

** Böter.

Så bad jag — men hän gick ock vintern lång,
och med sippor stränderna strös.
Och böljorna sjunga åter sin sång,
och klinga: till sjös, till sjös!
Och vårvindar spela i dal och i höjd,
och strömmarna fria störta med fröjd
uti hafvet.

Då grep mig det forna, osynliga band,
mig lockade böljornas ras.
Jag strödde mitt guld öfver städer och land
och slog min krona i kras.
Och fattig som förr, med ett skepp och ett svärd
emot okända mål drog i vikingafärd
uppå hafvet.

Som vinden fria, vi lekte med lust
på fjärran svallande sjö.
Vi människan sågo på främmande kust
på samma sätt lefva och dö.
Bekymren med henne städs bosätta sig;
men sorgen, hon känner ej vikingens stig
uppå hafvet.

Ock åter bland kämpar jag spejande stod
efter skepp i det fjärran blå.
Kom vikingasegel — då gälde det blod;
kom krämarn — så fick han gå.
Men blodig är segern den tappre värd,
och vikingavänskap, den knytes med svärd
uppå hafvet.

Stod jag mig om dagen å gungande stäf,
i glans för mig framtiden låg.
Så rolig, som svanen i gungande säf,
jag fördes på brusande våg.

Mitt var då hvart byte, som kom i mitt lopp,
och fritt som omätliga rymden mitt hopp
uppå hafvet.

Men stod jag om natten å gungande stäf,
och den ensliga vågen röt:
då hörde jag Nornorna virka sin väf
i den storm genom rymden sköt.
Likt mänskornas öden är böljornas svall:
bäst är vara färdig för medgång som fall
uppå hafvet.

Jag tjugo år fylt — då kom ofärden snar,
och sjön nu begärar mitt blod.
Han känner det väl, han det förr druckit har,
där hetaste striden stod.
Det brinnande hjärta det klappar så fort:
det snart skall få svalka å kylig ort
uti hafvet.

Dock klagar jag ej mina dagars tal:
snabb var, men god, deras fart.
Det går ej *en* väg blott till gudarnes sal,
och bättre är hinna den snart.
Med dödssång de ljudande böljor gå,
på dem har jag lefvat, — min graf skall jag få
uti hafvet.

* * *

Så sjunger på ensliga klippans hall
den skeppsbrutne viking bland bränningars svall,
i djupet sjön honom rifver, —
och böljorna sjunga åter sin sång,
och vinden växlar sin lekande gång,
men den tappres minne — det *blifver*.

Erik Gustaf Geijer.

Sverge.

Jag vet ett land, där himlen omkring fjällen
sig svänger präktig, djärf och underbar;
där tusen stjärnor gnistra uti kvällen,
och högst står trofast nordens stjärna klar;
där granens hår och björkens kransa tjällen;
från bergen brusar floden stark och snar;
där såg jag himlen först, såg hafvet, jorden,
och jag vill lefva och vill dö i norden.

Jag vet ett folk, vid hafvets bröst uppammadt,
i dalens vagga uti järnets land,
af hjältefäders gudaslägt härstammadt,
från bergen herskar det med mäktig hand,
af skogen, klippan, böljorna hörsammadt
och har sitt rykte sträckt till fjärran land:
jag mäktigare folk på jorden känner,
men jag vill lefva bland de fria männer.

Efter *Erik Gustaf Geijer.*

FJÄRDE AFDELNINGEN.

Fosterlandet.

Du ärorika fosterland,
där fädrens kummel stå,
du höga, fjällbekrönta strand,
den trogna böljor slå,
du glada hem, du fridens kust —
Gud sträcke uti nöd och lust
utöfver dig sin hand!
Fast lång min väg och brant min stig,
jag lefver och jag dör för dig,
mitt gamla fosterland!

Mitt gamla fosterland! Jag dör,
jag lefver och jag sjunger för
ditt minne och ditt hopp.
För dig, för dig jag sjunga skall
vid morgonfriska böljors svall,
när solen rinner opp.
För dig min harpa än jag slår,
när bakom skogen kvällen står
i glöd vid vesterns rand.
När natten diktar ljum och still'
sin dröm för dig, jag sjunga vill,
du gamla fosterland!

Du fattiga, du svenska jord,
du fält för nödens krig!
Hur månget rätt fåfängligt ord
är icke sagdt om dig!
Jag skryter ej som mången ann'
af forna bragders glans;
den ära älskar ingen man,
som bär en vissnad krans.

Du ärliga, du svenska jord,
nog vet jag, hvem du var,
nog är ditt minnes ära spord
till mig från farfarsfar.
De lärde herrar sjungit nog,
hur svenska ärans gryning log:
jag är en bondeson,
ej rätt förstår jag deras tal,
men nog vet jag hvem äran stal,
och hvem hon kom ifrån.

Men lika godt! Må malört gro
utöfver jordad hemlighet —
och bringe Herrans nåd till ro
de vålnader, som minnet vet!
Jag har ej stort att tala om
den falska glans som gick och kom,
en stolt, en ödslig brand!
Till offrets bädd, till din, jag går
och kysser troget dina sår,
mitt gamla fosterland!

Ty ej jag mins en dag så kort,
då du ej gladde mig,
och ej en natt jag slumrat bort,
då jag ej drömt om dig.

Jag minnes ej en sorg så svår,
att jag ej torkat af min tår,
när för min själ du stod.
Ej ett begär jag minnas kan,
som jag med dig ej öfvervann,
du gamla moder god!

Men nog jag mins, hur pilten drog
i härnad genom mark och skog
med bågen i sin hand;
hur vårens vindar ringde då
på ängarna med klockor blå:
till strid för fosterland!
Och nog jag mins — ur fjärdens djup
omkring den unge seglarns slup —
de vilda böljors ord
om Birger Jarl och Engelbrekt,
om Vasars och om Hornars slägt,
som stred för fosterjord.

Och nog jag mins den vinterkväll,
då kring min faders varma tjäll
jag hörde vinden gny.
Då ulfven han tjöt uti mörkan skog,
och uren i hvirflar kring heden drog,
och stormen röt ur den svarta sky:
då glödde mitt hjärta, då gladdes mitt sinn',
då rann det mig i hågen in:
kung Karl i yr vid Narva stod.
Sken åter vintersolen klar,
jag mindes, hur blankt, hur kallt det var
på Mora vall, när Vasars far
bjöd fädrens land sitt blod.

Efter *Bernhard Elis Malmström.*

Brödrafolket.

Jag vet ett folk, som ärft af Tor
det kärfva och bestämda tycket,
det liknar oss till lynnet mycket,
och vägg i vägg med oss det bor:
ett folk af enkla forntidsseder,
af manligt allvar, tro och heder,
ett folk med karga näringsfång,
men rikt på saga och på sång.

Det är med litet nöjdt som vi,
och mycket nog det kan umbära,
blott ej sitt självbestånd, sin ära,
den lifsluft, som det andas i.
I detta folk af odalmänner
man på den djärfva pannan känner
de ättefäder utan krus
för halfva världens riddarhus.

De ha, som vi, sin friska färg
i viljan kvar, de kära fränder,
och de ha lika hårda händer
som gneisen är i deras berg;
och därför, huru ödet fogar,
kan friheten i deras skogar
med mörkblå hafvet i sin rygg
på eget hemman sitta trygg.

Karl Vilhelm August Strandberg (Talis Qualis).

Jultankar i Rom.

Jag njöt en sydländsk sommarfröjd och tänkte sällan på,
att högst i norden fans ett land med himmel mindre blå.
I idel solljus flöt mitt lif, en dröm på ejderdun,
och kärare jag södern fick, alltsom min kind blef brun.

Det var uti det gamla Rom. Jag satt uti mitt rum;
på himlens asurhärlighet jag länge skådat stum.
I trädgårdstäppan nedanför stod allt i flor och glans,
citronens guldklot bjärt stack af mot bladens dunkla krans.

Jag var så sällsamt vek till mods i denna dagens frid,
jag hörde pifferaro'ns* ton från gränden närmst invid.
Madonnans bild i murens nisch han drog med spel förbi.
Mitt öra följde medvetslöst säckpipans melodi.

Jag vet ej, hvarför blicken sjönk bland böcker på mitt bord,
på Bellman, tjusaren Tegnér, på skalderna från nord.
Mitt hjärta slog så aningsfullt — och så det föll sig, att
en liten bortglömd almanack jag af en slump fick fatt.

Jag bläddrade och bläddrade, och nu jag först förstod,
hur tiden skenat bort med mig vid Tiberns gula flod.
December! — Är det möjligt väl? Jag såg ej snö i år!
December, tjugufjärde — ack, det som en blixt mig slår.

Mitt land, mitt land, hur mår mitt land med marken
hvit af snön,
med julefrid och juleljus och bjällerklang på sjön?
Jag har ej hem, jag har ej härd, jag har ej eget bo —
månn någon ännu mins mig där? Mitt hjärta hviskar: jo.

* Säckpipsblåsare.

Gud signe dig, mitt eget land, och lyse öfver dig
all fridens klarhet, sedan må allting bli mörkt för mig!
Må kornet spira under snö, där det i mull är satt,
och må det växa mycket bröd i Sveas norrskensnatt!

Hvad bryr jag mig om söderns prakt och fägring denna stund,
om sorlande kristallers språng i skuggig lagerlund?
De rika färgers spel för mig i hast blef dödt och svart;
min själ har flyttat härifrån — långt bort — jag vet nog hvart.

Jag ser en stad, en välbekant. I både rik mans hus
och fattigkojan tindrar upp ett vänligt juleljus.
I kväll får saknas ingenstäds det goda, hvita bröd,
och ej den frusna sparfven ens i kväll får lida nöd.

Jag ser ett hem — jag känner det — jag ser den tända gran;
med knäppta händer stå de små, som själf jag varit van.
Därute är det kallt och mörkt och yrar nu som bäst;
därinne är det varmt och ljust på Jesusbarnets fest.

Gud signe detta hem och den, som nu så barnsligt glad,
sig fröjdar åt hvar liten skänk, hvarom hon julen bad.
Säg, märker du jag är dig när? O säg, förnimmer du
min andes trägna vingeslag, som susa kring dig nu?

O I, som egen ömt hvarann i denna dyra stund,
som vandren samman hand i hand och hvilen mund mot mund!
Det är ej någon stackars sparf, som vid er ruta rör:
det är ett ensamt hjärta blott, som snyftar utanför!

Karl Snoilsky.

Nordanvinden.

Af blåhvit glanskis hvälfda, på stolpar af granit,
jag mina salar murat, ej utan konst och flit;
men friska luften spelar i rummen öfverallt
kring mig och mina svenner: det kallar mänskan kallt.

När norrskensdagern blickar på fönsternas kristall,
vi leka krig därinom, vi leka hjältars fall,
och när vi slå med svärden på sköldar af magnet,
ett ljud går genom världen, det ingen tyda vet.

Hvem skulle i min boning då trifvas utom vi? —
Grann är min trädgård: ätbart fins ingenting däri.
Af snö ju hvarje blomster, af bärnsten frukten är,
af malm de blanka träden, dem gripar vakta där.

Du gillar alltså, moder,* helt visst mitt företag:
jag mot en mänskoskara har åter skipat lag.
I en af mina portar de hjältar fröso fast;
likt fångna möss de kvidde, allt under skeppets rast.

Jag såg det usla fartyg: det stod bland isfjäll klämdt,
och kvickt min hofnarr, björnen, med kräken dref sitt skämt.
Jag lät de fikna sjömän få tömma ut sitt mod,
tills svält och kyla svalkat den alltför heta blod.

Då steg jag upp på vallen och röt: med dån och knall
flög hvarje torn tillsides, och fri var böljan all;
ej hvar och en till kusten kom hem med arm och fot;
men nog gick resan hurtigt, och nog fick soten bot.

Efter *Per Daniel Amadeus Atterbom.*

* I denna och de båda följande dikterna föreställas vindarna talande till sin moder.

Östanvinden.

Nu, min moder, låt mig tala! Glada tidender jag bär:
genom Iran sist, från Ganges, till ditt hem jag kommen är.
En nabobs* palats på vägen hvälfde jag med hån omkull;
nu hans trälar dela rofvet; röfvarn stoppa de i mull.

Men vid Sjiras,** just som solen sänkte sig i Senderud,***
höll jag upp med snabba ridten, steg till jord i ambraskrud.
Än är Persien mig kärast af all land på jordens ring;
hela dagar i dess parker tumlar jag min skäck omkring.

Hvar han sätter lätta hofven, hvar med nåd min vinge rörs,
balsam doftar, nafta glimmar, sångens muntra täfling hörs.
Liksom bin kring mandelträdet, lydiga sin drottnings ord,
honingsljufva visor svärma kring den rosenhöljda jord.

Skymning, nattens härold, redan hennes tjäll på skuldran bar;
i jasminens silfverskålar nyss min kvällsvard tillredd var;
smekt af solens afskedskyssar, het af lust och blygsam harm,
skälfde drufvans purpurknopp på marmorklippans hvälfda barm.

Daggens rörliga juveler krönte myrtenskogens hår,
jorden, lik ett lyckligt öga, glänste af en glädjetår;
såg sig om i mörkblå rymder, till de gyllne systrar opp,
som vid kärleks-stjärnans harpa ordna sina dansars lopp.

* Titel på muhammedanska furstar i Indien.
** Stad i Persien.
*** Riktigare Sajende Rud, flod i Persien.

Bäst jag nu bestyrde tvänne palmers bröllop med hvarann,
till min syn från flodens andra brädd en sällsam anblick hann:
en sultan, som ännu icke glömt en älskad skönhets graf,
och med några hofmän, sorgsen, dit på vallfart sig begaf.

Upp på tigerfläckig fåle, stum, den bleka herskarn sprang,
mot stigbygelns gull den krökta segersabelns balja klang;
häftigt grep han sammetstygeln, högg med sporrens diamant,
och i brusande galopp flög tåget öfver djup och brant.

Framför hvita grafmoskéen turbanprydda skaran höll:
då, hvad harm! Sultanen ref sitt hår, och på sitt anlet' föll.
Rosengården, rikt planterad, vattnad af hans egen hand,
var en rishäck, nästan mördad af min broder Sunnans brand!

»Allah!» skrek han, »har du hjärta att min saknad gäcka så?» —
Då jag, medlidsam, till häcken smög mig fram på luftig tå;
andades på blad och grenar: hastigt slogo knopp vid knopp,
lika den begråtnas kinder, ros vid ros mot älskarn opp.

Se'n en springbrunn lät jag välla fram ur markens dolda grund;
väldiga cypresser ofvan sluta skyddande förbund.
Näktergalen där förklarar nu för rosorna sin bön,
turturn och gasellen ila dit vid spegelböljans dön.

Per Daniel Amadeus Atterbom.

Sunnanvinden.

På gift och kvalm och ångande kryddor mätt,
jag drog från Ceylon hit öfver Saharas slätt.
En karavan där sökt genom mången dag
i glödhet sand med klagan ett vattudrag.

Förtärd af törst, man hägringar locka såg
med gröna öars buskar, med glasblank våg;
men hvart som hälst den trötta kamelen lopp,
en gulbränd ökens yta bedrog hans hopp.

Till sist ändock man råkat en dadelpalm:
i skuggan sjöng en källa sin aftonpsalm.
De vise köpmän ströko de långa skägg
och sträckte makligt sig inom tältets vägg.

Nu skröt en hvar i kapp af det mod han haft,
sin vägkunskap och sina kamelers kraft;
se'n öfverslog man vinsten, med stolta rop,
af gull, af elfenben och af slafvars hop.

Jag sände då en kväfvande hvirfvel ut —
och hastigt tog det högvisa tåget slut.
Blott här och där ett hufvud ur sanden glor;
men att det räknar längre, jag knappast tror.

Ej blir från svartblå läppar en ed mer hörd!
Den gula månen låtsar att vara rörd;
han grinar ömt och lyser sjakalen dit,
som gör vid läckra rätten sin bästa flit.

När snart de sluga skallar, i krithvitt sken,
ej prunka mindre rart, än sitt elfenben:
jag än en gång vill skåda de kloka män,
hur, utan hjärnor, likväl de grubbla än.

Per Daniel Amadeus Atterbom.

Vintervaggsång.

Slumra, slumra, bölja blå,
dölj dig i vintertider!
Ljusnande vår nog kommer ändå,
jublande skall du mot stranden slå;
slumra, slumra, bölja blå,
vaknar nog, hvad det lider!

Hvila, hvila, hvita snö,
kall öfver berg och slätter!
Skyddande gömmer du vårens frö,
själf skall i värme och sol du dö.
Hvila, hvila, hvita snö,
skimra i vinternätter!

Tindra, tindra, stjärna klart,
bryt genom natt och dimma!
Skälf bland skyarna underbart,
vårsol bleker din stråle snart.
Tindra, tindra, stjärna klart,
lys i gryningens timma!

Bida, bida mänskobröst,
tro och längta och hoppas!
Blicka mot stigande sol och haf tröst;
klingar ur fjärran ej lärkornas röst?
Bida, bida, mänskobröst,
snart nog lunderna knoppas.

Karl Ludvig Östergren (Fjalar).

Det våras.

Och kvällen nalkas, och dagen flyr —
jag sitter vid flammande brasa
och ser, hur snön kring min hydda yr,
och hör, hur stormarna rasa.
Och väl har vintern sin glädje ock,
och väl är det varmt i hyddan — dock
jag älskar mer,
att himlen ler,
och att på jorden det våras.

Hur gladt när han kommer den leende vår,
som ljuset och lifvet förnyar,
då sippan bland smältande drifvor står
och solen bland glesnande skyar,
då böljan sliter sitt silfverband —
men än ser jag snö på äng och strand,
på fjäll och skär,
och hvem vet, när
i kalla norden det våras?

Hur nordan ryter! Han lärt sin sång
af de björnar vid polen brumma.
Han slog på min ruta vintern lång,
men aldrig sefiren den ljumma.
Se, elden slocknar på dunkel härd —
och mörkt och kallt är i hjärtats värld:
det snöar än
därinne, — men
snön smälter, om blott det våras!

Lyss! Hörde jag rätt? Hvad susar där?
Från taket det droppar och droppar.
Säg, smälter ej snön? — Då är våren här
med glädje och lärkor och knoppar!
Han dröjer. Han sände sitt budskap blott,
de vårliga vindar, — men lika godt:
ej längre han
då dröja kan;
han kommer, och då — det våras.

Välkommen, I fläktar, jag hälsar er!
Kring höjder och dalar flygen
och smälten hurtigt drifvorna ner
och se'n — till min hydda smygen!
O, lånen mig silfrade vingarnas par,
att glad kring knoppande lunder jag far,
kring björk och fur,
och sjunger, hur
i höga norden det våras!

Och natten flyr och morgonen gryr —
ej mer vid härden jag sitter:
dit ut, dit ut min färd jag styr,
att lyssna till lärkans kvitter.

Se, vågen sin blänkande boja bröt,
och tårar välla ur jordens sköt
af glädje blott,
att vintern nått
sitt slut och i norden det våras.

Gråt glädjetårar, min fosterjord!
Fritt snön från furorna droppe!
Hvad mer, om våren är sen i nord?
Han är dock gladast häroppe.
Här kväder han sånger i skaldens bröst,
där hjärtats ånger, där himlens tröst
och hoppets bön
försmälta snön,
ty där, som på jorden, det våras.

Ernst Björck.

Vårkänslor.

Nu hjärtat blir gladt, nu blir ögat vaket,
nu ville jag vara en sparf på taket —

och väckas af sorlet i arla stunder
från siskor och finkar i snår och lunder.

Och se öfver skiftande skogens gränser,
hur sjön i det gullklara solsken glänser.

Och se, hur det spirar på trädgårdssängar
och se, hur det blommar på fjärran ängar,

och skåda, hur farande ljusa skyar
strö skuggor i glansen på torp och byar.

Efter *Albert Gellerstedt.*

Evig ungdom.

Vid strömmens strand stod en åldrig hägg
med yfvigt fladdrande silfverskägg.

I hundrade vårar han klädt sig i grönt
och vaggat fåglar och blommat skönt.

Nu var han gammal och kal i topp
med roten till hälften ur mullen ryckt opp.

Men rundt omkring stod den unga park
med kärnan frisk och med stammen stark.

Så kom där åter en vår en gång
med ljumma vindar och fågelsång.

Hvar telning, som spirat vid strömmens brädd,
stod snart i leende grönska klädd.

Det var en slösande rikedom
af yppig, doftande, snöhvit blom.

Den gamle värmdes i solens sken,
det började sjuda i stam och i gren.

Och tusende minnen väcktes på nytt
af jublande fröjder i dagar, som flytt.

Då var det, som plötsligt han åter haft
sin friska, brusande ungdomskraft.

Och knoppar svälde på hvarje kvist,
i strålande blomning stod han till sist.

När midsommarsol öfver lunderna brann,
ej en bland de unge var fager som han. —

En natt genom rymderna stormen drog,
det åldriga trädet omkull han slog.

Det stupade ned uti strömmens sköt
och ut mot det eviga hafvet flöt.

Men stolt med sin doftande krona det sam:
det skimrade hvitt ifrån grenar och stam.

Och dold därinne bland susande blad,
om evig ungdom en sångare kvad.

Karl Ludvig Östergren (Fjalar).

Mossväxten.

Hvad är det, som så lent på bergets brant
sig smyger till hvar hvass och ojämn kant,
som mildrar med så lätt och mjukt behag
den stela klippans allvarsamma drag?

Hvad är det, som kring kalla stenen så
i mjuka ringar smekande syns gå?
Hvad är det, som till klippans hårda barm
sig smyger med en känsla ljuf och varm?

Se noga dit — det är en mossväxt blott,
som fått så skön, så ljuf och härlig lott,
att mildra med ett lätt och lent behag
den stela klippans allvarsamma drag.

Vilhelmina Nordström.

Lärkboet.

Kom med till boet att lärkan betrakta,
när för att lefvande pärlorna akta
vingen den lätta och viga hon sträcker
endast så långt, att den boet betäcker.

Kvittret och sången och svallande fröjden,
lifvet och glädjen i blånande höjden,
allt kan hon tåligt och stilla försaka
för att det älskade boet bevaka.

Vilhelmina Nordström.

Höstsädet.

Odlaren strör i mörka mullen
fröets sådd för kommande skörd.
Däröfver vandra höstens skurar,
däröfver bäddas vinterns snö.
Han gör som jag: begrafver sitt hopp.
Han tror som jag på sol och vår.

Erik Gustaf Geijer.

Tal och tystnad.

Skogen talar, böljan talar,
bäcken talar allra bäst.
Tala djur och berg och dalar;
mänskan talar allra mest. —
Tig du stilla uti ringen,
hör ej mycket på!
Ty det bästa säger dig ingen.
Vis är blott den, som kan tystna'n förstå.

Erik Gustaf Geijer.

Islossningen.

Ej var jag sky,
ej var jag våg:
död som en is
fjättrad jag låg.

Kom så du, sol,
gjorde mig fri:
våg är jag nu,
sky kan jag bli.

Albert Gellerstedt.

Källan.

Källan i skogens famn
nöjer sig utan namn,
håller sig sval och klar,
vet ej hvad världen har.

Känner ej annat skönt
än liten krans af grönt,
virad kring pärlig bädd,
sällan af fot beträdd.

Vet ingen annan fröjd
än att med litet nöjd
le åt en solglimts glans,
spegla en myggas dans.

Eller att kyssa ömt
barnet, som vägen glömt,
trasten, som sjöng sig trött,
lammet, som foten stött.

Källa i skogens famn!
Visste jag blott ditt namn,
när jag en kamp bestått,
när jag har vilse gått!

Albert Gellerstedt.

Sommarlif.

1.

I ringa fiskartorpet är min sommarboning redd,
en täppa har jag utanför af några famnars bredd,
där dofta nu syrenerna i morgondaggens bad,
och finkar kvittra öfverljudt bland blom och gröna blad.

De mörka svala skogarna så allvarsamma stå,
men smultronblomman tittar fram på tufvorna ändå,
linnean doftar, trasten slår, och ekorrn från sin stam
med kloka, svarta ögon ser på vandrarn undersam.

Men nedanföre fjärdens våg i vida bugter går,
kring holmar och kring öde skär sin blåa arm han slår;
där gungar båt, där vaggar vass, där kretsar mås kring strand
och doppar snöhvitt vingepar i böljeskum ibland.

* *
*

2.

En präktig gubbe är min värd,
en solbränd, väderbiten;
hans stuga är ej mycket värd
och tröjan nött och sliten.

Hans hår är grått och krökt hans rygg,
men rask ännu är foten,
och än den gamle sysslar trygg
med krokarna och noten.

Väl brödet ofta nog är knappt
och fångsten klen på vågen,
men gubben ger likväl ej tappt,
är lika kry i hågen.

Förr'n solen färgat skogens gräns,
är han i sina kläder,
han skopar raskt sin ekstock läns
och slåss med vind och väder.

Och när han flackat fjärden rund
och vitjat alla garnen,
med pipan klämd uti sin mund
han stäfvar hem till barnen.

Om då kring gubbens farkost blott
i hvirflar röken bolmar,
då vet man fisket varit godt
i dag vid skär och holmar.

Men är den kära snuggan släckt,
har fångsten varit mager.
Dock gubben alltid lika käckt
i land sin eka drager.

»I dag slog fisket snöpligt ut,
det blåser nordan, herre;
men än är sommarn inte slut,
och jag har sett på värre.»

Så trälar gubben år från år,
fast regn och stormar hvina,
glad, om blott dagligt bröd han får
åt sig och åt de sina.

Han olärd är, men likväl kan
hans lif ge råd som duga:
hur mödan fostrar upp en man
uti den lägsta stuga.

Han aldrig stått uti batalj
och vållat nöd och smärta,
men fast hans bröst ej bär medalj,
där ryms ett hjältehjärta.

Efter *Karl Ludvig Östergren (Fjalar).*

Tomten.

Midvinternattens köld är hård,
stjärnorna gnistra och glimma.
Alla sofva i enslig gård
djupt under midnattstimma.
Månen vandrar sin tysta ban,
snön lyser hvit på fur och gran,
snön lyser hvit på taken.
Endast tomten är vaken.

Står där så grå vid ladgårdsdörr,
grå mot den hvita drifva,
tittar, som många vintrar förr,
upp emot månens skifva,
tittar mot skogen, där gran och fur
drar kring gården sin dunkla mur,
grubblar, fast ej det lär båta,
öfver en underlig gåta.

För sin hand genom skägg och hår,
skakar hufvud och hätta —
»nej, den gåtan är alltför svår,
nej, jag gissar ej detta» —
slår, som han plägar, inom kort
slika spörjande tankar bort,
går att ordna och pyssla,
går att sköta sin syssla.

Går till visthus och redskapshus,
känner på alla låsen —
korna drömma vid månens ljus
sommardrömmar i båsen;

glömsk af sele och pisk och töm
Polle i stallet har ock en dröm:
krubban han lutar öfver
fylls af doftande klöfver.

Går till stängslet för lam och får,
ser, hur de sofva där inne;
går till hönsen, där tuppen står
stolt på sin högsta pinne;
Karo i hundbo'ts halm mår godt,
vaknar och viftar svansen smått,
Karo sin tomte känner,
de äro goda vänner.

Tomten smyger sig sist att se
husbondfolket det kära,
länge och väl han märkt, att de
hålla hans flit i ära.
Barnens kammar han se'n på tå
nalkas att se de söta små,
ingen må det förtycka:
det är hans största lycka.

Så har han sett dem, far och son,
re'n genom många leder
slumra som barn; men hvarifrån
kommo de väl hitneder?
Slägte följde på slägte snart,
blomstrade, åldrades, gick — men hvart?
Gåtan, som icke låter
gissa sig, kom så åter!

Tomten vandrar till ladans loft:
där har han bo och fäste
högt på skullen i höets doft
nära vid svalans näste;

nu är väl svalans boning tom,
men till våren med blad och blom
kommer hon nog tillbaka,
följd af sin näpna maka.

Då har hon alltid att kvittra om
månget ett färdeminne,
intet likväl om gåtan, som
rör sig i tomtens sinne.
Genom en springa i ladans vägg
lyser månen på gubbens skägg,
strimman på skägget blänker,
tomten grubblar och tänker.

Tyst är skogen och nejden all,
lifvet därute är fruset,
blott från fjärran af forsens fall
höres helt sakta bruset.
Tomten lyssnar och, halft i dröm,
tycker sig höra tidens ström,
undrar, hvarthän den skall fara,
undrar, hvar källan må vara.

Midvinternattens köld är hård,
stjärnorna gnistra och glimma.
Alla sofva i enslig gård
godt intill morgontimma.
Månen sänker sin tysta ban,
snön lyser hvit på fur och gran,
snön lyser hvit på taken.
Endast tomten är vaken.

Viktor Rydberg.

Stens visa.

Nu knoppas små blommor
i skog och i dal,
nu spritta små bäckar
i tusendetal.

Nu klingar så ljufligt
i skogar och snår
en hälsning till alla
om kärlek och vår.

Dock våren därute
ej lockar som förr,
det strålar en annan
här inom vår dörr:

Nu knoppas små känslor
i lillvännens barm,
och tankar där vakna
med joller och larm.

Mer ljufva för hjärtat
än vårdag för nord,
oss klinga till mötes
hans förstlingeord.

Albert Gellerstedt.

Till ett barn.

Lilla enkla, glada vän,
blif dig lik i alla dagar!
Hvem var väl för barnslig än?
Hvem kan hinna glädjen, se'n
hon en gång ifrån oss jagar!

Sprang det ut på tungans rand
friska, yra, glada hjärtat,
fritt från onatur och band,
för att jubla ut ett grand:
fins en mask, som det har smärtat?

Skåda världen, som du gör,
på dess ljusa, varma sida!
Har hon kyla innanför,
har hon mörker, nå, hvad rör
det väl dina löjen blida?

Kvittra som en lärka än,
om det ock till höst sig lagar! —
Alltid står det sol igen,
blott du lilla, glada vän
blir dig lik i alla dagar.

Albert Gellerstedt.

Till min son.

Växt upp, min telning, du, växt stor och stark,
skjut friska rötter uti hemmets mark
och mogna stilla under solens öga,
tills tanken knyter frukt i sommarstund
och fåglar sjunga uti kronans rund
och stammen sträfvar fritt mot himlen höga.

Du ler, mitt barn, i yster fröjd; ja, le!
Med klara, friska ögon kring dig se,
till dig ej tidens mulna visdom tränger.
För dig, hvars bröst ej än af bäfvan skalf,
ett grafhvalf är ej, men ett tempelhvalf
det stjärnefäste, som därofvan svänger.

Växt upp till man med vilja fast som järn,
din faders stolthet och din moders värn!
Gå lugn till lifvets värf, mot dödens fasor!
För rätt och frihet höj ditt blanka svärd,
men sänk det aldrig till en hyllningsgärd
för en despot i purpur eller trasor.

Och är du född att varda tidens arm,
och skall där växa ur din späda barm
en bragd, som blixtar genom sekler sänder,
så bär med ödmjuk håg din äras krans!
Hvem blir ej hjälte, om vid stridens glans
en värld står hänryckt upp och klappar händer?

Men *det* är manligt, storsint hjältemod —
att offra nöjd sitt varma hjärteblod
i lifvets hvardagssläp, det tysta, ringa,
där inga lagrar vänta segrarns hår
och intet jubel brusar i hans spår,
men ädla skördar fram ur torfvan springa.

Efter *Karl Ludvig Östergren (Fjalar).*

Mörkt är den värnlösas tjäll.

Annorlunda fordom det var, då i fädernehemmet
jag som en telning sköt upp under föräldrarnas vård!
Då var jag glad och fri och bar mitt hufvud med stolthet;
ledsnad, bekymmer och kval gästa den värnlösa nu.
Mörkt är det tjäll, der fadern gått bort, den strålande solen
mäktar ej gifva det ljus ens med sitt klaraste sken!
Mörk är den vrå, där en moderlig famn ej bjuder en fristad,
lyste ock ständigt dit in fullmånens blidaste glans!

Från finskan.

Vid Tångahallar.

Blå i sommarsolen
Skelderviken svallar,
kastar långa böljor
lätt mot Tångahallar.

Fiskarns hus på backen
mellan aplar vänder
röda gafvelspetsen
vänt mot vik och stränder.

Bjärre härad breder
ut sig rikt och tvager
vångars korn och hvita
hus i solskensdager.

Liten byting plaskar,
slår sitt skratt och trallar
nu i morgonbadet
invid Tångahallar.

Fiskarns tös, som trafvar
jämt å sträfsam backe,
kännes väl igen på
liten lingul nacke.

Mjukt om tunna lemmar
lätta vårdrag flyta,
solbrunt hufvud lyckligt
ser från klarblå yta.

Upp kring lyftad, spenslig
midja pärlor spritta,
bruna händer plaska,
ögon muntert titta.

Hårda fötter stampa
bubblor upp ur sanden.
Gamla mormor håller
paltorna på stranden.

Gråa, fula paltor,
sommar-, vinterkläder:
lappas jämt och hålla
dock i alla väder.

Varit med på fiske,
när som skummet rukit,
skylt för kropp, som darrat,
medan seglen strukit;

rifvits tu, när stretigt
skogsris hemåt bergats
och vid hallontiden
svårt bland snåren färgats.

Kunde plagg och annat
evigt fjärran fara!
Skönt det friska vattnet
slår om skullror klara.

Skönt i sommarsolen
Skelderviken svallar,
kastar långa böljor
lätt mot Tångahallar.

Albert Ulrik Bååth.

De badande barnen.

Tusenskönor och konvaljer växa ända intill randen
af en liten bäck, som glider genomskinlig öfver sanden;
häggen, höljd af hvita blommor, doftar därinvid på ängen,
och mot vattenliljan sänker lönnen sina gyllne hängen.

Liten pilt och liten flicka sitta där på blomstertufva,
sedan de på ängen länge flugit kring som hök och dufva.
Gossen säger: »Jag vill bada, ty här är så varmt och
soligt.»
»Sval är bäcken,» säger flickan, »låt oss bada! Det blir
roligt.»

Gossen lemnar sina strumpor och de andra näpna plaggen
kastade omkring i gräset, lögadt nyss af morgondaggen.
Byxorna med de af mamma sydda granna axelremmar
visa ännu, där de ligga, rundningen af piltens lemmar.

Vid den slarfvens sida lägger liten tös med ordningssinne
ned sin vackra, skära klädning, silkesduk och kjol och
linne,
lägger sedan allra öfverst bandbeprydda sommarhatten.
Och med glädjerop nu båda springa i det klara vatten.

Se, de muntra barn till mötes bäckens klara bölja hoppar,
smyger sig med smek och kyssar kring de täcka, friska
kroppar,
flyger upp i stänk omkring dem, så att tusen pärlor
glimma,
när den glade pilt försöker lära lekkamraten simma.

Lär hon det, så har han lofvat fylla hennes korg med nötter.
Hur hon sprattlar nu och sparkar med de knubbigt nätta fötter,
hur hon sträcker ut den ene och den andre trinda armen,
medan hon på gossens händer hvilar med den späda barmen.

Sparfvemamman, som i lönnen nyligen sin boning fäste,
tittar kvittrande på barnen öfver kanten af sitt näste,
tycker: »Fast de ej ha vingar, ha de ändå samma gamman,
som då jag och sparfvepappa plaskade som ungar samman.»

Och när lärkan, som i rymden hvilar på de sträckta vingar,
ser det oskuldsfulla paret, slår hon till en drill, som klingar
likt ett eko af det jubel, som i tidens första stunder
höjdes af den första lärkan öfver paradisets lunder.

Viktor Rydberg.

Blomsterfursten.

Den lille slumrar i örtesäng
vid blida midsommartider.
Hvar liten blomma ifrån dal och äng
sin doft i slummern försprider;

och drömmar komma, och drömmar gå,
och sakta ringa alla klockor blå:
»Sof sött i oskuldsfriden!
Nog blir du man med tiden.»

Det fins ej tecken till moln och sky
på kornblå, strålande himmel;
så största fjäril som det minsta fly,
gått trött ur dansarnas vimmel.
Den varma solen drifver blad ur bark,
den vilda blommans lukt blir mera stark,
det susar ifrån strömmen —
den lille ler i drömmen.

I drömmen flyttas han hädan fort
från lunden bredvid faders stuga:
som prins han står å förtrollad ort,
där sköna jätteblomster buga.
De smärta stammar svigta för en vind,
på granna färger vill han se sig blind;
som skogens herre hyllad
står gossen helt förbryllad.

Då öppnar blomman sin kronas rund
och visar lifvets dolda trådar,
hvar planta yppar sitt väsens grund,
som endast Skaparns öga skådar.
Med ångande och dämpad andedrägt
sin saga blomstren bikta oförtäckt.
Ej blad och telning gömde
hvad de i knoppen drömde.

Se'n hyllningsedernas sorl dött bort,
ser han med glädje och häpnad
tre kalkar öppnas, och inom kort
ur en och hvar stå upp en skepnad:

tre alfer, väfda af doft och ljus,
med röst af fågelsång och vestansus:
små kronor på sitt änne
de buro, två af de trenne.

Den första alfen bar snöhvit drägt;
till jorden neg hon och sade:
»Mig lyder liljors oskuldshvita slägt,
vi länge väntat dig hade.
Hell, hell, i vaggan krönte blomsterdrott!
Tag mot vår bästa skänk — ett härligt godt —:
i både lust och smärta
ett barnsligt, oskuldsrent hjärta!»

Den andra alfen bar purpurdrägt;
till jorden neg hon och sade:
»Mig lyder rosors fursteborna slägt,
vi länge väntat dig hade.
Hell, hell, i vaggan krönte blomsterdrott!
Tag mot vår bästa skänk — ett härligt godt —:
hvad världen kallar snille —
du skall bli stor, du lille!»

Men blyg och ödmjuk den tredje kom;
dess skära drägt ej prydnad hade.
Hvad namn hon bar har ingen brytt sig om,
och till den lille ömt hon sade:
»Hell, trefaldt hell, du unge blomsterdrott!
En ringa gåfva kan jag gifva blott:
kraft till att ödmjuk bära
all världens pris och ära!» —

Då vaknar han — då är drömmen slut,
och tårar tillra nu som ofta;
men tätt invid, af ingen sedd förut,
en liten blomma börjar dofta.

En liten blygsam blomma utan namn
från mossig sten vill klänga i hans famn:
Linnea kände nog redan
hvad världen visste sedan!

Karl Snoilsky.

Älfkonungen.

I natt och vind hvad är det för ridt? —
En fader färdas med barnet sitt.
Så fast hålls barnet af faderns arm,
han trygg där hvilar, han hvilar varm.

»Säg, son, hvi ditt anlete skylt du har?» —
»Ser du då icke älfkungen, far?
Med krona och mantel älfvornas drott?»
»Min son, det är en dimma blott.» —

»Du fagra barn, kom, följ med mig!
Mång' vackra lekar jag lär då dig:
af brokiga blommor står stranden full!
Min moder eger mång' skrud af gull!»

»Min fader, min fader, säg, nog du förnam
de löften som älfkungen hviskar fram?» —
»Var stilla, min gosse, var icke rädd,
en vindpust susar i höstlöfs bädd.» —

»Vill, vackre gosse, med mig du gå?
Mina döttrar skola omhulda dig då.
Mina döttrar dansa i midnattens stund.
De sjunga och lulla dig ljufligt i blund.» —

»Min fader, min fader, du skönjer nog, säg,
älfkungens döttrar på dunkel väg?» —
»Min son, min son, jag ser det förvisst:
blott gamla pilträd med månsken på kvist!» —

»Jag älskar dig, efter din fägring jag trår,
och är du ej villig, med våld jag dig får...» —
»Min fader, min fader, hans hand nu jag sport!
Älfkungen har något ondt mig gjort!»

Då ryser fadern; han rider med hast,
det kvidande barnet håller han fast.
Han når till gården med möda och nöd;
uti hans armar var gossen död.

Ur Goethes ballader, öfversatta af Karl Snoilsky.

Fiskaren.

Vid vattnets svall och sakta fall
satt fiskarn lugn i håg.
Till midjan bar, han sval och kall
blott på sitt mete såg.
Men bäst han sitter uppmärksam,
det sjuder uti sjö:
där höjer sig på skummets kam
en böljeboren mö.

Hon sjöng och kvad och så hon sad':
»Med mänskolist så snöd
hvi lockar du ur djupets bad
mitt folk till glöd och död?
Ack, visste du, hur fisken mår
här bland de dolda grund,
du stege neder, som du står,
att blifva säll och sund.

Dök sol ej ned i vågor blå?
Månn ned ej måne gick
att åter böljefrisk uppslå
i tvagen glans sin blick?
Den höga himlens djupa bild,
som dallrar fuktigt klar,
du själf, som ytan speglar mild, —
allt, allt dit ned dig drar!»

Och vattnet flöt och lent sig bröt,
kring naken fot det rann.
En trånad i hans själ sig göt,
som komme kärestan.
Hon lockade, hon sjöng och kvad; —
och då var han förgjord.
Han halft gick själf, drogs halft åstad
och sågs ej mer på jord.

Ur Goethes ballader, öfversatta af Karl Snoilsky.

Sångaren.

»Hvad sång får jag vid borgaled,
hvad sång från vindbron höra?
Låt den i själfva salen med
få klinga för vårt öra!» —
Så kungen talte — pagen lopp,
och då han återkom: »Låt opp,»
sad' kungen, »för den gamle!»

»I ädle riddersmänner, hell!
Hell damer här i ringen,
som stjärnor tätt på himlens pell!
Uppräkna er kan ingen.
Hvad prakt och glans i salen vid!
Mitt öga blunda: här ej tid
det är att stumt förtjusas.»

Han lyckte ögat, där han stod,
och kvad med kraft och lågor:
och riddaren såg upp med mod
och mön mot barmens vågor.
Den sången kungen var i lag,
en gyllne ked med välbehag
han lät åt sångarn räcka.

»Den gyllne kedjan gif ej mig,
gif den åt män i lansar,
för hvilkas bistra blick i krig
de splittras, oväns pansar!
Gif sådan skänk åt din kansler,
må han med annat sitt besvär
den gyllne bördan bära.

Jag sjunger liksom fågeln blott,
som bor i skogar gröna:
den sång, som har från hjärtat gått,
är nog att mig belöna.
Dock om en önskan står mig fri,
låt gyllne bägarn rågad bli
åt mig med ädel drufva!»

I botten bägarn tömde han:
»Den drycken vill jag lofva!
Det hem lycksaligt prisas kan,
där slikt är ringa gåfva.
Så minnens mig i lyckans dag
och tacken Gud så varmt, som jag
för denna dryck er tackar!»

Ur Goethes ballader, öfversatta af Karl Snoilsky.

Den främmande fågeln.

Liten tiggargosse på en trappa låg,
utan fader, moder, — lemnad vind för våg.
Huru varmt det vackra, bruna ögat bad,
ingen, ingen rördes i den stora stad.

Kampanilens* klockor ringde doft: bing, bång.
Sol och helgdagsdrägter, kyrkmusik och sång!
Köpenskapen blomstrar, man är rik och säll,
därför skyddspatronen fått ett nytt kapell.

* Klocktorn.

Bisp med staf och mitra* under baldakin,**
stadens styresmän i fotsid karmosin,
pager, svassande i snibbigt smala skor,
damer, mysande bak' toppig mössas flor,

alla drogo fram i ändlös procession
in i svala dunkel under orgelton.
Tiggargossen trifs på solig trappa bäst —
hvad har han att göra med de rikas fest?

Liten fågel sjönk från molnets gyllne rand,
lät sig villigt tagas af den späda hand.
Svart och hvit till färgen, än af sunnan varm,
trötta fågeln gömde sig vid gossens barm.

»Svala,» sade gossen, »lycklig, lycklig du,
som med snabba vingar delar skyn i tu!
I de sköna landen, där du varit sist,
gjuter ingen tårar, lider ingen brist.

Midt i nödens sköte hvarför slog du ned?
Ack, vänd om, jag ber dig, flyg och tag mig med!
Låt ock mig få följa med det långa tåg
mot de gröna palmer, mot den stilla våg!»

Tätt till bröstets trasor fågeln ömt han smög,
snart på hvilad vinge åter bort den flög.
Under hymnens jubel, orgelns återskall
gossen sjönk tillbaka, sällsamt blek och kall.

Nästa sol rann opp — från tusen läppar ljöd:
»Pesten är i Florens, folkens svarta död!»
Han, hvars offer äro liksom hafvets sand,
kommit med en svala från Egypti land.

Karl Snoilsky.

* Biskopsmössa.

** Tak af tyg, som bäres på stänger.

Ett barndomsminne.

När vår det var och soligt
och blankt stod hvarje strå,
hvar förmiddag hur roligt
på ängen tumla få!

Däröfver Sundet sände
sitt friska, salta sus
till kedjadt, mörkt elände
i gamla Malmöhus.

Med gaflar tegelröda
stod tyst det tunga slott,
lät sina väggar glöda
i sol kring sorg och brott.

Vår lek på ängen glade
vi lyktade med hast,
när fångarna där hade
sin korta middagsrast.

I späda gräset sträckte
sig gråklädd, sömnig ring:
ett solljust, luftigt häkte
med bajonetter kring.

När så med lust, som hördes,
den kom, vår krya trupp,
den goda slummern störde,
och mer än en sprang upp.

Så godt vi kände många,
och det blef lif och prat.
Vid namn oss nämnde fånge
och vaktande soldat.

Och händer, hvilka brutit
från rikedom en skatt
och gjort, att tårar flutit
för skärf, som armod gladt,

åt pilten vänligt skänkte
en liten leksaksask,
och skumma ögon blänkte
vid tacken, glad och rask.

Och styfva mördarhänder,
som under hetsigt mod
i natt och öde gränder
bestänkts af mänskoblod,

kring blonda hufvud lekte,
och kinden, fin och röd,
för hand, som varligt smekte,
ej miste fager glöd.

Och dystre män, som visste,
ej någon framtid af,
som bidde dag, den siste,
när döden frihet gaf,

i barnaögon sågo,
där blicken lyste nöjd,
där framtidsdrömmar lågo
och glimmade sin fröjd.

Albert Ulrik Bååth.

Den tjänande brodern.

På resan igenom lifvet
är du så trygg och tillfreds.
Vid hvarje station, det är gifvet,
ett dukadt bord står till reds.
Du far genom sköna nejder
och njuter på dunvarm ejder
din rundliga hvilas frid.
Sof sött — den tjänande brodern
han vakar emellertid!

Hvem är han? Hos dig i minnet
hans drag ej fästat sig in,
hans hand med det grofva skinnet
har knappast ens rört vid din.
Som lampans ande allena
osynlig han plägar tjäna
och visar sig blott som *gagn*,
ett månghöfdadt, mystiskt väsen,
ibland ett sorl kring din vagn.

Det hus, som sluter dig inne,
ombonadt, varmt och bekvämt,
din nya rock och ditt linne,
som lyser hvitt och förnämt,
en gata sopad och putsad,
att icke din fot blir smutsad,
det färska bröd, som du skär —
allt det är den tjänande brodern,
som är i sitt verk dig när.

Han håller i ångans tömmar,
han steks i maskinrummets sot
och för dig i leende drömmar
omkring det rullande klot.
När i förtrollning du vankar
bland skaldens kolonner af tankar,
bland välljud, som aldrig dö,
den tjänande brodern, den svarte,
har fäst dem på papperets snö.

Så trampar han tyst den bana,
som ödet, ej själf han valt.
Allt går som af gammal vana,
du tänker: »Jag har betalt».
Mer tarfvas det ej, du menar;
men tänk, om den ande dig tjänar
en dag toge annan form,
förvildad, förbittrad, förfärlig,
ett haf af hufvu'n i storm!

Lär se i den tjänande anden
personen — en like och vän,
tryck själfva den valkiga handen,
ej blott en penning i den!
Hjälp honom att fritt sig förvandla
till en som kan tänka och handla,
se in i hans anlete klart!
Lär känna arbetarn, din broder —
men mins: hvad du gör, gör snart!

Karl Snoilsky.

John Maynard.

»Skeppet brinner!» så på skeppet ropas,
och det ropet når till månget öra,
flere hundra män vid ropet blekna.
Men den röda lågan bleknar icke,
sträcker tungan ut ur hundra gluggar,
griper kring sig som med tusen armar,
höjer sig så jättelik i höjden,
ses ej mer för mänskokrafter vika.
»Hör John Maynard,» så kaptenen ropar,
»hör John Maynard, om du fins vid rodret,
ty för eld och rök du mer ej synes,
håll syd-sydvest än i fem minuter!
Passagerarna i fören samlas,
kvinnor surras må vid lösa bräden,
ännu hjulen gå, på fem minuter
ha vi land, om John står kvar vid rodret,
om hans högra hand oss icke sviker.»
»Bränd är högra handen, men den venstra
håller rodret än i fem minuter.»
Så John Maynards stämma, sedan hördes
aldrig mer den stämman här i lifvet.
Med de troget fylda fem minuter
hade John fylt lifvets mått på jorden.

Vilhelmina Nordström.

Gåfvan.

Jag trädde till den arma in
för att en gåfva ge,
jag kunde med en enda blick
dess bohag öfverse.
»Hvad ni är fattig,» sade jag,
»och hur ni lider nöd.» —
Men hon åt sparren såg och sad':
»Där hänga än tre bröd.»
»Er ved är slut.» — »Nej,» sade hon,
»jag har en börda än.»
»Er fot är lam.» — »Ja, men min hand
den gör god nytta den.»
Och jag stod där så brydd och flat,
hon nöjd emot mig log —
så blef det hon som gåfvan gaf,
och jag som gåfvan tog.

Vilhelmina Nordström.

Två slagfält.

Den är slut, den vilda fejden,
raseri't af trötthet domnat,
slagne vrida sig i smärtan,
blodröd sol belyser nejden,
där de somnat
tusen ädla, varma hjärtan.

Blodröd sol sin stråle ljungar
öfver sprängda mänskomurar,
öfver kinder, hvita, kalla.
Marken skälfver än och gungar,
röda skurar
öfver trampad åker svalla.

Långt, så långt som blicken hinner,
ligga rader utaf fallna,
mänskolemmar marken skyla,
hatfullt hvarje öga brinner,
som ej kallna
hunnit än i dödens kyla.

Landets bästa kraft förrunnit,
hjältens barm är genomstucken,
dödens fasa hjärtat isar.
Men den här, som striden vunnit,
segerdrucken
högt den vilda bragden prisar.

* * *

Den är slutad, dagens möda,
kvällens klocka vänligt ropar
skördefolket hem till hvila,
slagen nu är fältets gröda,
trötta hopar
utaf landtmän hemåt ila.

Svetten pärlar ned i skäggen,
men i stugan mödan glömmes,
där de hälsas gladt välkomna.
Lien hänges upp på väggen,
kannan tömmes,
och på verket lugnt de somna.

Fältet lyser purpurfärgadt,
som om striden det förkunnar;
ingen sörjer dock och klagar.
Af det lif, som lien härjat,
hundra munnar
få sitt bröd i vinterdagar.

Ned på fält och vackra byar
kvällsol ler så stilla, stilla,
milda dofter uppåt stiga.
Högt bland himlens silfverskyar
lärkor drilla,
medan lund och böljor tiga.

Efter *Karl Ludvig Östergren (Fjalar).*

Storken.

»Hvar är du hemma, du storkefar,
som öfver ängarna går och spetar?
Du klapprar ängsligt och brådt du har —
hvad är det väl du så ifrigt letar?
Hvar är du hemma? Seså, gif svar!»

»På mjölnarns stuga vid Dybböls kvarn
jag bodde rymligt, jag och de mina.
Jag tyckte mig vara rika karln,
när jag såg soln in i boet skina
på fem välartade storkebarn.

En morgon blef där ett grufligt gny:
kring berget krälade pickelhufvor,
och mjölnarns stuga brann högt i sky;
snart såg man blott några svedda tufvor —
ack, mina små icke orkat fly!

Nu är jag barnlös och utan hem
och går och letar i våta mossar:
jag blir så glad, då jag hittar dem,
de rosenkindade danske gossar —
en gång de hämnas de brända fem!»

Karl Snoilsky.

Fäderneslandet.

Fädernesland, hvars härliga minnen
fylla med vördnad ynglingens själ,
fädernesland, ingif våra sinnen
de dygder, som fostrat din ära, ditt väl!

Länge nog dina grafvar svara
hvad du var och ej mer kan vara.
Hoppas ej blott på skuggornas röst!
Tala i dina ynglingars bröst!
Än återstår af fädernas lära
att lefva som de och dö med ära.

Erik Gustaf Geijer.

För fosterlandet.

För visso är det en sanning den,
att ho med fullaste hjärta gifver,
han skall få sjufaldt sin skärf igen,
och genom gåfvor ej arm man blifver.
Ty när du tänker de helga orden,
din mor må du minnas — mins fädernejorden.

När dina åkrar du går att så,
man må dem små eller stora kalla,
i hennes allmänning låt också
ett korn, ett korn blott ur korgen falla,
och när du sticker ditt lass i stacken,
för henne låt falla en kärfve i backen.

Och hvad med varm hand du henne gaf,
ej spårlöst fara det skall sin färde,
ty skördar växa väl fram däraf
och gro en gång i ditt eget gärde.
Ja, hvad du gifvit i alla hagar
så fagert skall blomma i solklara dagar.

Efter *Albert Ulrik Bååth.*

Dexippos.

(I Aten år 267 efter Kristus.)

Nyss på löddrig häst ett ilbud sprängde in i Pallas' stad,*
och ett rop af ångest genljöd under kolonnaders rad:
»Goten kommer, goten kommer! I går afton stod han re'n
knappt en dagsled, ve oss, ve oss! Knappt en dagsled
från Aten!»

Nu af män och barn och kvinnor vimlar tempelsmyckadt
torg,
alla vrida sina händer i förtviflans vilda sorg:
»Roma, du som tog vår frihet för att ge oss skygd och
värn,
o, hvar äro dina örnar, dina legioners järn?»

Träda så på talarstolen stadens råd och fäder opp;
ack, men deras bleka läppar ega ej ett ord af hopp,
ingen maning hörs till vapen, ty på gotens segerled
lägga kungar sina kronor, städer sina tinnar ned.

Och så vardt till sist beslutet att i templen denna dag
under offer, bön och suckan bida ödets hårda slag.
Tystnad råder öfver torget, alla bröst af bäfvan slå —
när Dexippos, häfdatecknarn, stiger fram och talar så:

»Fins ett hopp i vapenskifte? Alla här ha svarat nej;
gotens lynne tål ej mothugg, därför reta honom ej!
Hem och tempel skall han sköfla värre, trefaldt värre än,
om han ser hellener vara, liksom goter, tappre män.

* Aten.

Tron dock ej, att I med feghet kunnen köpa edra lif!
Björnjagt är en bragd för goten, harjagt är hans tidsfördrif.
Allt för tungt det är att bida under suckan sådan gäst;
nej, gör lifvets dag, den sista, till en korybantisk* fest!

Folk, som ej vill lyfta svärdet, höj då bägarn i din hand!
När ej dygd kan elda hjärtat, tänd det i backantisk** brand!
Hos befriarn Dionysos*** glöm en stund din skam och nöd,
du som skyr befriarn Striden och befriarn Ädel Död!

Stirren rusige på döden, I som lefvat utan mod!
Raglen under vinlöfskransen ned i Stygens† svarta flod!
Detta är mitt råd till eder; gån med det atenske män!
Men här finnes gossar äfven, och jag har ett råd igen.

Bort med dem som ständigt glömma, att hvad stort som världen såg
verkats har af späda krafter, spända af en eldig håg!
Bort den blick som skarp för hindren är för målets skönhet skum!
Hädan, fege män och gubbar! Fjärmen er från heligt rum!

Bort I vuxne och förvuxne! Kom till mig, du unga slägt!
O, jag ser, nu kommer våren, nu jag andas vestanfläkt,
och bland unga plantor står jag som Dodonas†† gamla ek,
och i kronan siar guden om en hög, en ädel lek.

* *Korybanter* kallades gudinnan Cebeles prester, hvilka förehade andaktsöfningar, som framkallade yrsel.

** *Backanter* kallades kvinnorna i Backi (Dionysos') följe.

*** Vinguden hos grekerna.

† Flod i underjorden.

†† Stad i Forngrekland med ett urgammalt orakel, där svaren hemtades bland annat från suset i en ek.

Gossar, låt oss leka kriget, då en värld befriades,
då Temistokles och Kimon lefde och Miltiades!
Hell dig, Zeus, de lefva ännu! Hell dig, Zeus, de stå mig
när!» —
Och en hänförd gosseskara svarar rörd: »De äro här».

»Samlens då på Kerameikos!* Fatten svärd och sköld
och lans,
ty vår lek skall ändas, piltar, med pyrrikisk vapendans!
Skruda dig i högtidskläder, kransa dig, du glada hop!
Snart förnimma berg och dalar evoe och fröjderop.» —

Och en väldig skog af lansar snart på Kerameikos står.
Hvilka lockar, hvilka kinder, hvilken härlig mänskovår!
Tusental af lekkamrater, ordnade i flock och tropp,
och in under kransar ögon, glänsande af mod och hopp.

Vill Dexippos endast skåda vårens prakt i sina led?
O, låt äfven sommarns styrka, höstens mognad vara med!
Männer komma, gubbar komma, allt till vapen gripit
har —
skilj ej gossen från hans broder, skilj ej sonen från hans
far!

Dagen är en fest för våren, unga krafters offerdag;
men de gamle har föryngrats — tag dem upp i helgadt
lag!
Männen välja sig bland gossar märkesmän för flock och
tropp,
styrkan följer glad förtröstan — låt vår skara bryta opp!

Och nu tågar ut till leken under rop och blomsterregn
mellan kvinnor, som i tårar kalla ned Olympens hägn,

* Grafplats bredvid Aten, samt esplanaden som ledde ut till den samma.

ett panateneiskt* festtåg, lysande i vapnens sken,
bland oliver och platåner ur det bäfvande Aten.

Varm är dagen, men från hafvet fläktar vinden frisk och sval,
öfver bergen stiger tåget, stiger ned mot yppig dal,
passet vidgas, — se, en tafla breder sig för häpen syn:
eld och rök från tända byar fara hvirflande mot skyn.

Ständigt, ständigt nya eldar, och se där i moln af dam
gnägga redan gotens hästar, glimma gotens vapen fram.
Än en blick ut öfver fältet, och till häst Dexippos sprang,
och hans stämma, följd af ekon, mäktig öfver hären klang:

»Lekens glada stund är inne! Sluten leden! Fällen lans!» —
Leden slutas, lansar fällas, blixtrande i solens glans. —
»Framåt!» Fram falangen** tågar. — »Och nu ljude stark och klar
stridens sång, Tyrteiska*** hymnen, från vår frihets stolta dar!»

Sången brusar genom leden, tonande ur fulla bröst,
gossars silfverstämma blandas skönt med männens djupa röst.
Hör, han stiger, krigarhymnen, hör, han lyfter sig mot sky,
svarad doft af nordens lurar, gotisk sång och vapengny!

Viktor Rydberg.

* Panateneer kallades den årliga festen för Pallas Atene.
** Slaghop.
*** Tyrteus var en diktare af spartanska stridssånger.

Förklaring.

Vid kannan satt den gamle invaliden,
ett spefullt löje kring hans läppar lekte,
där han min bleka kind med handen smekte
och talte om den gamla, stora tiden.

»Jag ofta spilt mitt varma blod i striden,
jag stått, där sol och krutrök hetast stekte.
Men gosse! Säg, hvem dina kinder blekte,
då svärdens tid är längese'n förliden?»

Jag såg den gamle under ögonbandet
och svarade, förr än han sluta hunnit,
i sinnet stolt och ödmjuk på en gång:

»Har jag ej spilt mitt blod för fosterlandet?
I sanden har väl ej dess purpur runnit,
men det har strömmat, gubbe, i min sång!»

Karl Vilhelm August Strandberg (Talis Qualis).

Till de unga.

Evigt i hägnet af fädernehärden
sömnigt vid gammaldags sagor att nicka
dömdes du ej, medan ung är din blod.
Ut i den fria, den växlande världen,
stormarnas friskare luft till att dricka,
sinnet att vädra och härda ditt mod!

Ständigt de trampade vägar att vandra
blott till detsamma evinnerligt leder,
ålderdomstecken hos anden är det.
Du, att i vildmarken rödja dig andra,
innan din flygtiga vårsol går neder,
fatta din yxa och våga ett fjät!

Hissa ditt segel och skjut ifrån stranden
tankens omätliga världshaf att plöja!
Kasta dig ut uppå vinst och förlust!
Endast den fega och hopkrympta anden
älskar i storm vid sitt ankar att dröja,
följa i stiltje med åran sin kust.

Vet att för dig sina önskningar sända
väntande skaror och följa din banas
växlande öden med orolig själ!
Ty hvad som stort skall för seklerna hända,
hvad genialiskt skall verkas och danas,
blott från de unga det kommer likväl.

Efter *Oskar Patrik Sturzen-Becker.*

Författare-register.

Atterbom, Per Daniel Amadeus. Svensk diktare. Född i Östergötland 1790. Död 1855.

Nordanvinden, sid. 147. — Östanvinden, sid. 148. — Sunnanvinden, sid. 150.

Bellman, Karl Mikael. Svensk diktare och tonsättare. Född i Stockholm 1740. Död 1795.

Vaggvisa, sid. 26. — En fattig bonde, sid. 51. — Sommarmorgon, sid. 113. — Sommarbild, sid. 114. —

Björck, Ernst Daniel. Svensk diktare. Född i Göteborg 1838. Död 1868.

Ett barndomsminne, sid. 84. — Det våras, sid. 152.

Björnson, Björnstjerne. Norsk diktare. Född 1832.

Visor, sid. 8.

Bååth, Albert Ulrik. Svensk diktare. Född i Malmö 1853.

Ur barnkammaren, sid. 66. — Fynd, sid. 93. — På färd, sid. 97. — Vid Tångahallar, sid. 170. — Ett barndomsminne, sid. 182. — För fosterlandet, sid. 191.

Bäckström, Edvard. Svensk diktare. Född i Stockholm 1842. Död 1886.

Minsta syster, sid. 89. — Vintern, sid. 106.

Böttiger, Karl Vilhelm. Svensk diktare. Född i Vesterås 1807. Död 1878.

Ejdern, sid. 54. — Svalan, sid. 55. — Örnen, sid. 57. — Storken, sid. 57. — Fyrväktaren, sid. 132.

Dahlgren, Karl Fredrik. Svensk diktare. Född i Östergötland 1791. Död 1844.

Vårvisa I, sid. 40. — Vårvisa II, sid. 41. — Regnbågen, sid. 47. — Nordanvindens sång för böljan, sid. 48. — Åkerspöket, sid. 49. — Vestanvinden, sid. 108. — Vårbäcken, sid. 110. — Lärkan, sid. 120.

Folkvisor.

Huru skall jag löna min moder?, sid. 77. — Snart af gossen blir en man, sid. 83. — Herdevisa, sid. 124. — Tiggargossen, sid. 125. — Mörkt är den värnlösas tjäll, sid. 169.

Franzén, Frans Mikael. Född i Uleåborg 1772. Död som biskop i Sverge 1847.

Modern vid vaggan, sid. 24. — Emma till sin mamma, sid. 28. — Lappvisa, sid. 52. — Söndagsmorgonen, sid. 104.

Geijer, Erik Gustaf. Svensk diktare. Född i Värmland 1783. Död 1847.

Den lilla kolargossen, sid. 70. — Vallgossens visa, sid. 125. — Vikingen, sid. 133. — Sverge, sid. 137. — Höstsädet, sid. 158. — Tal och tystnad, sid. 158. — Fäderneslandet, sid. 190.

Gellerstedt, Albert Teodor. Svensk diktare. Född i Vestmanland 1836.

Lek och allvar, sid. 6. — I skogen I, sid. 42. — I skogen II, sid. 43. — En barnsaga, sid. 44. — Hjärteglad, sid. 50. — Till ett träd på gården, sid. 118. — Till svalan, sid. 119. — Barnafrågor, sid. 119. — Metarevisa, sid. 120. — Vårkänslor, sid. 154. — Islossningen, sid. 159. — Källan, sid. 159. — Stens visa, sid. 166. — Till ett barn, sid. 167.

Goethe, Johann Wolfgang. Tysk diktare. Född 1749. Död 1832.

Älfkonungen, sid. 176. — Fiskaren, sid. 177. — Sångaren, sid. 179.

Hedborn, Samuel Johan. Svensk diktare. Född i Östergötland 1783. Död 1849.

Vaggvisa, sid. 22. — Regnbäcken, sid. 45.

Ingemann, Bernhard Severin. Dansk diktare. Född 1789. Död 1862.

Vårsång, sid. 3. — Rosenknoppen, sid. 7.

Knös, Tekla. Svensk diktarinna. Född i Upsala 1815. Död 1880.

Syltningsvisa, sid. 58. — Bakningsvisa, sid. 59. — Strykningsvisa, sid. 61. — Tidigt om morgonen, sid. 62. — Flickan med kattungen, sid. 65. — Vi äro sju, öfvers. efter W. Wordsworth, sid. 74. — Gossen med smultronen, sid. 88. — Bärets lefnadslopp, sid. 117. — Vårsång inom hus, sid. 121.

Kålund, Hans Vilhelm. Dansk diktare. Född 1818. Död 1885.

Vintern, sid. 3. — Källan, sid. 6. — Violen, sid. 7. — Djuren, sid. 8. — Kycklingarna, sid. 10. — Tuppen, sid. 12. — Den döda anden, sid. 12. — Räfven, sid. 13. — Stoet och fölungen, sid. 14. — De två vännerna, sid. 15. —Hundvalpen, sid. 16. — Hjorden, sid. 16. — Åkturen, sid. 17. — Sparfungen, sid. 18. — Sopåkarhästen, sid. 19.

Lenngren, Anna Maria. Svensk diktarinna. Född Malmstedt i Upsala 1754. Död 1817.

Pojkarne, sid. 67. — Den glada festen, sid. 99.

Lindblad, Adolf Fredrik. Svensk diktare och tonsättare. Född i Östergötland 1801. Död 1878.

Sotargossen, sid. 72. — Skjutsgossen på hemvägen, sid. 73.

Malmström, Bernhard Elis. Svensk diktare. Född i Närke 1816. Död 1865.

Hvi suckar det så tungt uti skogen?, sid. 102. — Stafkarlen, sid. 128. — Fosterlandet, sid. 141.

Möller, Poul Martin. Dansk diktare. Född 1794. Död 1838.

Jöns och Mickel, sid. 32.

Nordström, Vilhelmina. Finsk diktarinna. Född 1815.

Trotjänarinnan, sid. 63. — Mormor, sid. 77. — Julen, sid. 107. — Mossväxten, sid. 157. — Lärkboet, sid. 157. — John Maynard, sid. 186. — Gåfvan, sid. 187.

Richardt, Kristian. Dansk diktare. Född 1831.

Midsommar, sid. 4. — Skördetiden, sid. 5. — Tackans klagan, sid. 13. — Vaggvisa, sid. 27. — När jag blir stor, sid. 29. — Far skall sofva, sid. 31. — Höststormar, sid. 39.

Rode, Gotfred. Dansk diktare. Född 1830. Död 1879.

Hönan och ankungarna, sid. 11.

Rydberg, Viktor. Svensk diktare. Född i Jönköping 1829.
Tomten, sid. 163. — De badande barnen, sid. 172. — Dexippos, sid. 192.

Snoilsky, Karl. Svensk diktare. Född i Stockholm 1841.
Från sjuksalen, sid. 91. — Sverges karta, sid. 94. — Jultankar i Rom, sid. 145. — Blomsterfursten, sid. 173. — Den främmande fågeln, sid. 180. — Den tjänande brodern, sid. 184. — Storken, sid. 189.

Strandberg, Karl Vilhelm August. (Talis Qualis.) Svensk diktare. Född i Södermanland 1818. Död 1877.
Brödrafolket, sid. 144. — Förklaring, sid. 196.

Sturzen-Becker, Oskar Patrik. (Orvar Odd.) Svensk diktare. Född i Stockholm 1811. Död 1869.
Till de unga, sid. 196.

Sätherberg, Herman. Svensk diktare. Född i Södermanland 1812.
Skärkarlen, sid. 129.

Topelius, Zakarias. Finsk diktare. Född 1818.
På sveden, sid. 50. — Skördefolket dansar om kvällen på ängen, sid. 122. — Vid tjärdalen, sid. 126.

Wallin, Johan Olof. Svensk diktare. Född i Dalarna 1779. Död 1839.
Smeden, sid. 130. — Sjömannen, sid. 131.

Wergeland, Henrik. Norsk diktare. Född 1808. Död 1845.
Renlighet, sid. 20.

Winther, Kristian. Dansk diktare. Född 1796. Död 1877.
Lammet och bocken, sid. 14. — Kattungarna, sid. 17. — Den döda hunden, sid. 18. — Flykten till Amerika, sid. 33.

Wordsworth, William. Engelsk diktare. Född 1770. Död 1850.
Vi äro sju, sid. 74.

Oehlenschläger, Adam. Dansk diktare. Född 1779. Död 1850.
Fågelkvitter, sid. 10.

Östergren, Karl Ludvig. (Fjalar.) Svensk diktare. Född i Norrköping 1842. Död 1881.
Tiggaren, sid. 78. — Litet gnabb, sid. 86. — Vintervaggsång, sid. 151. — Evig ungdom, sid. 155. — Sommarlif I, sid. 160, II, sid. 161. — Till min son, sid. 168. — Två slagfält, sid. 187.

Rättelser:

Sid. 60, noten *står:* Spiræa Ulmaria *läs:* Spiræa Filipendula.
» 179, rad 4 och 6: orden *pansar* och *lansar* byta plats.

På Albert Bonniers förlag hafva förut utkommit följande

Böcker för barn och ungdom:

Fädernas Gudasaga, berättad för ungdomen af Viktor Rydberg. Med en omslagsteckning af *Aug. Malmström.* Inb. i pappband 3 kr.; i clothb. 4 kr.

Läsning för barn af Zach. Topelius. Med talrika teckningar af *A. Malmström, Alb. Edelfelt, Signe Sohlman* och *Anna Cramér.* 6 böcker. Pris för hvarje af böckerna I—IV inb. i pappband 1: 75; bok V och VI à 2: 75.

Svenska Folksagor och Äfventyr, återgifna af Albr. Segerstedt. Med teckningar af *Jenny Nyström.* Inb. i färgtryckt omslag 2: 50.

Guffars Sagor. Gamla och nya historier af Hugo von Becker. Med 22 teckningar af *Carl Larsson.* Inb. i färgtryckt omslag 2: 50.

Det var en gång ... Italienska sagor. Med 7 teckningar af Hanna Hirsch. Inb. i pappb. 1 krona.

Sagobok för barn af P. Chr. Asbjörnsen och J. Moe. Med teckningar af *E. Werenskiold* och *Th. Kittelsen.* Inb. i pappb. 2: 25.

Nordenskiölds resor och äfventyr i polarhafven, berättade för ungdom af Raf. Hertzberg. Med talrika teckningar. Inb. 2: 25.

Hos negrerna. Henry Stanleys upptäcktsresa genom de svartes verldsdel. Bearb. för ungdomen. Med 73 illustr. Inb. i färgtryckt omslag 2: 50.

Benjamin Franklins sjelfbiografi och brefvexling, utgifne af E. Laboulaye. 2:a uppl. Inb. i pappb. 2: 25.

Barnens Julbok, *för Mamma och Småttingarne. Gamla visor och rim.* Med teckningar af Ottilia Adelborg. 16 blad färgtryckta teckningar i stor 4:o jemte melodier till visorna. 3 kr.

Läsebok i Fäderneslandets häfder af C. G. Starbäck och F. R. von Kræmer. 4 delar. Med tills. 278 illustr. och *6 historiska kartor* i färgtryck. Pris för del 1 krona; inb. i pappband 1: 25.

Geografiska Bilder för skolan och hemmet ordnade af J. Bäckman, Seminarieadjunkt. I. *Sverige.* 362 bilder med upplysande text. 1 krona; i pappband 1: 25; i clothband 2 kr.

UPPSALA UNIVERSITETSBIBLIOTEK
16000 001479583

POETISK LÄSEBOK UTG. AF WHITLOCK OCH KEY. STHM 1887.